

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства юстиції України

№ _____

ПРАВИЛА ВНУТРІШНЬОГО РОЗПОРЯДКУ УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

I. Загальні положення

1.1. Ці Правила відповідно до Кримінально-виконавчого кодексу України регулюють порядок і умови виконання та відбування кримінальних покарань у виді арешту, обмеження волі, позбавлення волі на певний строк та довічного позбавлення волі.

Правила обов'язкові для виконання персоналом установ виконання покарань, засудженими, які в них утримуються, а також іншими особами, які відвідують ці установи. Порушення Правил тягне за собою відповідальність, передбачену чинним законодавством України.

1.2. Скорочення, що вживаються у цих Правилах, мають таке значення:

ДПтС – Державна пенітенціарна служба України – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань;

територіальні органи управління ДПтС – управління (відділи) ДПтС України в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях, місті Києві та Київській області або міжрегіональні (повноваження яких поширюється на декілька областей) управління;

органи і установи, що належать до сфери управління ДПтС України, – територіальні органи управління ДПтС, кримінально-виконавча інспекція, установи виконання покарань, слідчі ізолятори, воєнізовані формування, навчальні заклади, заклади охорони здоров'я, підприємства установ виконання покарань, інші підприємства, установи і організації, створені для забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби України;

Апеляційна комісія ДПтС – Апеляційна комісія Державної пенітенціарної служби України з питань розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі;

регіональна комісія – регіональна комісія територіального органу управління ДПтС з питань розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі;

ЗПКТ – загальні приміщення камерного типу для тримання осіб, засуджених до позбавлення волі на певний строк або до довічного позбавлення волі;

ДІЗО – дисциплінарний ізолятор;

ПКТ – приміщення камерного типу для відбування засудженими дисциплінарних стягнень;

ОК – одиночна камера;

ДПК – дільниця посиленого контролю;

ЧПНУ – черговий помічник начальника установи;

КПП – контрольно-пропускний пункт;

сектор максимального рівня безпеки – сектор максимального рівня безпеки при колонії середнього рівня безпеки;

сектор середнього рівня безпеки – сектор середнього рівня безпеки при колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання;

крамниця – спеціально обладнане приміщення для придбання засудженими за безготівковим розрахунком продуктів харчування і предметів першої потреби;

начальник відділення - начальник відділення соціально-психологічної служби.

1.3. Установи виконання покарань організуються і ліквідовуються наказом ДПтС.

Направлення засуджених до утворених установ виконання покарань, що відкриваються заново, здійснюється у разі наявності необхідних житлово-побутових умов після прийняття в експлуатацію усіх об'єктів спеціальною комісією, призначеною Головою ДПтС України.

На території колоній мінімального із загальними умовами тримання, середнього рівня безпеки та спеціалізованих протитуберкульозних лікарень можуть бути створені ізольовані дільниці слідчих ізоляторів.

У колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання можуть створюватися ізольовані сектори середнього рівня безпеки.

У колоніях середнього рівня безпеки можуть створюватися ізольовані сектори максимального рівня безпеки.

При виправних центрах можуть створюватися ізольовані сектори мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання.

При виправних колоніях, в яких відбувають покарання засуджені до позбавлення волі жінки, у разі потреби організуються будинки дитини.

На території виправних колоній (крім колоній мінімального рівня безпеки із полегшеними умовами тримання) та слідчих ізоляторів (для тримання осіб жіночої статі та неповнолітніх) можуть створюватися арештні доми.

Зазначені дільниці, сектори та арештні дома організуються та ліквідовуються наказом ДПтС України за поданням територіального органу управління ДПтС.

1.4. Планове наповнення установ виконання покарань установлюється і змінюється наказами ДПтС, при цьому воно не може бути нижчим законодавчо встановлених норм жилої площі на одного засудженого, передбачених статтею 115 Кримінально-виконавчого кодексу України.

1.5. Інспектування установ виконання покарань здійснюється Міністром юстиції України, Головою ДПтС та його заступниками, начальниками територіальних органів управління ДПтС та їх заступниками.

Персонал апарату ДПтС та органів і установ, що належать до сфери її управління, перевіряє установи виконання покарань на підставі приписів або планів-завдань, затверджених Головою ДПтС або його заступниками, начальниками територіальних органів управління ДПтС або їх заступниками.

Міністерство юстиції України здійснює контроль за діяльністю установ виконання покарань відповідно до Порядку взаємодії Міністерства юстиції України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра юстиції України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 06 червня 2011 року № 1495/5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06 червня 2011 року за № 682/19420.

Працівники апарату Міністерства юстиції України перевіряють установи виконання покарань на підставі наказу Міністра юстиції України з визначенням мети перевірки, посадових осіб, уповноважених на проведення перевірки, дати початку її проведення та плану перевірки.

Прохід на територію установ виконання покарань працівників апарату Міністерства юстиції України здійснюється з дозволу адміністрації цих установ або територіальних органів управління ДПтС, у підпорядкуванні яких перебувають ці установи.

Відомчий контроль за діяльністю установ виконання покарань здійснюється шляхом їх комплексного інспектування ДПтС один раз на п'ять років і один раз на два роки її територіальним органом управління ДПтС.

У кожній установі виконання покарань ведеться книга зауважень і пропозицій (додаток 1), яка зберігається в черговій частині установи і до якої особи, які проводять інспектування або перевірку, уносять свої зауваження і пропозиції.

1.6. Установи виконання покарань відповідно до статті 6 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» є юридичними особами і мають печатку із зображенням Державного герба України та своїм найменуванням.

Арештні дома, які створені на території виправних колоній і слідчих ізоляторів, не є юридичними особами.

II. Порядок приймання засуджених та повідомлення про їх прибуття до установ виконання покарань

2.1. Приймання засуджених до установ виконання покарань здійснюється комісією з обов'язковою участю ЧПНУ, оперативного працівника та працівника медичної частини установи. (спецвідділ+по пункту 26 старих Правил)

Під час приймання засуджених персонал установи перевіряє наявність особових справ і встановлює приналежність їх засудженим, які прибули до установи. Медичний працівник проводить зовнішній огляд засуджених, порядок проведення якого регламентується відповідними нормативними актами. Результати огляду, а також прикмети фіксуються в медичній картці засудженого.

Засуджені підлягають повному обшуку, а їх речі - огляду. Речі, продукти харчування, вироби і речовини, які не передбачені переліком продуктів харчування, виробів і речовин, які можуть отримувати засуджені у посылках (передачах), купувати в крамницях установ та зберігати при собі (додаток 2) (далі – перелік), у засуджених вилучаються в порядку, передбаченому статтею 102 Кримінально-виконавчого кодексу України та цими Правилами. Вилучені речі та предмети здаються для зберігання на склад установи і повертаються засудженим після відбуття ними строку покарання, при цьому засудженим видається корінець квитанції про передачу речей на склад.

Після повного обшуку засуджені проходять комплексну санітарну обробку в порядку, установленому цими Правилами і санітарно-епідеміологічними нормами, та розміщуються в дільниці карантину, діагностики і розподілу.

Протягом доби засуджені проходять медичний огляд, і за ними встановлюється медичний нагляд тривалістю 14 діб. У разі виявлення в цей період інфекційно хворих вони терміново ізолюються в медичній частині установи, а в установі виконання покарань проводиться комплекс протиепідеміологічних заходів.

Під час знаходження в дільниці карантину, діагностики і розподілу засуджені ознайомлюються з порядком і умовами відбування покарання, зі своїми правами та обов'язками, встановленими законодавством України та цими Правилами, проходять вступний інструктаж про заходи пожежної безпеки, попереджаються про відповідальність за порушення встановленого порядку відбування покарання в установі виконання покарань. Вони інформуються про передбачені законодавством України підстави застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і зброї, повідомляються про застосування в установі виконання покарань аудіовізуальних, електронних та інших технічних засобів нагляду і контролю.

Вимоги Кримінально-виконавчого кодексу України, Кримінального кодексу України та нормативно-правових актів, що регламентують порядок та умови відбування покарання засудженими доводяться до них під розписку за формою згідно з додатком 3.

Засуджені, які тримаються у дільниці карантину, діагностики і розподілу, можуть залучатися лише до робіт з благоустрою в межах зазначеної дільниці.

Рішення про розподіл засуджених по відділеннях соціально-психологічної служби (камерах) з урахуванням їх особистісних характеристик, залучення до праці, навчання в системі загальної та професійної освіти приймається комісією

установи виконання покарань на чолі з начальником установи. До складу комісії входять заступники начальника установи, персонал оперативного відділу, відділів нагляду і безпеки, по контролю за виконанням судових рішень, соціально-психологічної роботи, інтендантського та господарського забезпечення, медичної та виробничої служб. Склад комісії щорічно затверджується наказом начальника установи.

2.2. Адміністрація установ виконання покарань у відповідності до кримінально-виконавчого законодавства України повідомляє суд, який виніс вирок, про приведення його до виконання, а також про місце відбування засудженим покарання.

Протягом 3 діб з дати прибуття засудженого до установи виконання покарань за його письмовою заявою одному з родичів, за його вибором, адміністрація установи виконання покарань направляє повідомлення за формою згідно з додатком 4, у якому вказується адреса установи і роз'яснюються права засудженого на листування, отримання посилок, передач, бандеролей, користування побаченнями та ведення телефонних розмов.

У разі прибуття до установи виконання покарань засуджених іноземних громадян адміністрація установи письмово, при необхідності із залученням перекладача, роз'яснює їм їхні права та обов'язки і не пізніше трьох діб направляє відповідне повідомлення до ДПтС України.

III. Основні права та обов'язки засуджених в установах виконання покарань

3.1. Засуджені мають право:

одержувати інформацію і роз'яснення про умови відбування і порядок виконання покарання, а також їх права і обов'язки;

на ввічливе ставлення з боку персоналу установи;

на особисту безпеку;

користуватися послугами, які надаються в установах виконання покарань, у тому числі додатковими, оплачуваними (підстригання; ремонт одягу, взуття, годинників тощо);

отримувати медичну допомогу і лікування, у тому числі платні медичні послуги за рахунок особистих грошових коштів чи коштів рідних та близьких;

розпоряджатися грошовими коштами, придбавати, володіти і розпоряджатися предметами, речами, виробами, за винятком тих, використання яких заборонено;

здійснювати листування з особами, які перебувають за межами установ виконання покарань та не відбувають покарання (за винятком родичів), вести з ними телефонні розмови;

одержувати і відправляти посилки, бандеролі, грошові перекази, одержувати передачі в порядку, установленому цими Правилами;

зустрічатися з родичами та іншими особами у відповідності до обмежень, передбачених для різних категорій засуджених;

подавати пропозиції, заяви і скарги в усній чи письмовій формі від свого імені;

брати участь у роботі самодіяльних організацій та гуртків соціально корисної спрямованості (крім осіб, засуджених до арешту та довічного позбавлення волі), займатися фізичною культурою і спортом, користуватися бібліотекою, настільними іграми;

носити спортивний одяг та взуття під час проведення спортивних заходів та у вільний час, відповідно до розпорядку дня (до засуджених, які тримаються у виправних центрах, колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільницях соціальної реабілітації дане обмеження не застосовується);

придбавати, користуватися і зберігати предмети першої потреби, періодичні видання, літературу, продукти харчування в асортименті та кількості, установленій цими Правилами;

розпоряджатися вільним часом, який відведений розпорядком дня, не порушуючи при цьому правил поведінки;

на щоденну прогулянку під час відбування покарання у камерах;

брати участь у трудовій діяльності;

одержувати освіту відповідно до законодавства про освіту за умови, що це не суперечить Кримінально-виконавчим кодексом України та цими Правилами установленому порядку відбування покарання;

на свободу совісті релігії. Здійснення права на свободу совісті релігії є добровільним;

користуватися послугами адвоката або іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи;

звертатися до адміністрації з проханням внести подання щодо умовно-дострокового звільнення від відбування покарання чи заміни невідбутої частини покарання більш м'яким покаранням;

користуватися у приміщеннях для вживання їжі та збереження продуктів харчування електричними чайниками потужністю не більш 2 кВт та мікрохвильовими пічками з розрахунку: чайник – три на відділення (один на камеру), мікрохвильова піч – дві на відділення;

придбавати для загального користування за рахунок коштів, які перебувають на особистих рахунках, телевізори, DVD програвачі, холодильники з розрахунку: телевізор та DVD програвач – по одному на відділення або жилу секцію (камеру); холодильник - один на відділення (у ЗПКТ холодильник встановлюється у приміщеннях для зберігання продуктів харчування). Відшкодування коштів за спожиту засудженими електроенергію здійснюється у встановленому порядку.

При забезпеченні прав засуджених не повинні порушуватися встановлений порядок та умови відбування покарання, а також права і законні інтереси інших осіб.

3.2. Засуджені зобов'язані:

суворо дотримуватися норм, які визначають порядок і умови відбування покарання, розпорядок дня установи, правомірних взаємовідносин з іншими засудженими, персоналом установи та іншими особами;

утримувати в чистоті жилі й службові приміщення, робочі місця, одяг, за встановленим зразком заправляти ліжка, дотримуватися санітарно-гігієнічних

норм, зберігати продукти харчування і предмети особистого користування у відведених для цього та спеціально обладнаних місцях і приміщеннях (валізи, сумки, рюкзаки повинні містити відомості про власника та перелік речей, який підписується засудженим та начальником відділення);

бути ввічливими між собою, з персоналом установи та іншими особами;

виконувати законні вимоги персоналу установи;

виконувати роботи з благоустрою установи виконання покарань та прилеглої до неї території, а також для поліпшення культурно-побутових умов засуджених у порядку, визначеному кримінально-виконавчим законодавством;

дотримуватися вимог пожежної безпеки і безпеки праці;

дбайливо ставитися до державного майна;

сумлінно ставитися до праці;

за межами локальних секторів на території виправних колоній пересуватися тільки строем, а у разі одиночного пересування – у супроводі представника адміністрації установи (крім засуджених, які тримаються у виправних центрах, колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільницях соціальної реабілітації);

під час пересування територією установи у супроводі персоналу тримати руки у положенні за «спиною» (крім засуджених, які тримаються у виправних центрах, колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільницях соціальної реабілітації);

носити одяг встановленого зразка та нагрудні знаки, затверджені зразками поіменної картки та нагрудного знака для засуджених (додаток 5); засуджені, які тримаються у виправних центрах, колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільницях соціальної реабілітації, засуджені жінки, звільнені від роботи у зв'язку з вагітністю і пологами, а також до досягнення дитиною трирічного віку, можуть носити цивільний одяг;

проходити медичні огляди та необхідні обстеження з метою своєчасного виявлення інфекційних захворювань, а також медичне обстеження для виявлення фактів вживання спиртних напоїв, наркотичних засобів, сильнодіючих (токсичних) та психотропних речовин або їх аналогів чи інших одурманюючих засобів, отримання тілесних ушкоджень;

під час відбування покарання у камерах за графіком чергувати в камерах;

на час проведення перевірок наявності засуджених шикуватись у спеціально відведених для цього місцях;

при зустрічі з персоналом установ виконання покарань та іншими посадовими особами, які відвідують установи, вставати і вітатися з ними.

3.3. Засудженим забороняється:

самовільно порушувати лінію охорони та встановлені межі установ виконання покарань;

спілкуватися із засудженими та іншими особами з порушенням ізоляції, звертатися до них з проханням про виконання незаконних дій;

придбавати, виготовляти, зберігати і використовувати предмети відповідно до переліку предметів, виробів і речовин, зберігання і використання яких засудженим заборонено (додаток 6);

продавати, дарувати, обмінювати або відчужувати в інший спосіб на користь інших осіб предмети, вироби і речі, які перебувають в особистому користуванні;

заподіювати собі тілесні ушкодження, у тому числі і з допомогою іншої особи, завдавати шкоду своєму здоров'ю з метою ухилення від відбування покарання або виконання встановлених обов'язків, визначених цими Правилами;

завдавати шкоду державному, комунальному майну, майну інших юридичних чи фізичних осіб, у тому числі майну інших засуджених, створювати загрозу заподіяння шкоди такому майну;

завішувати чи міняти без дозволу адміністрації спальні місця, а також обладнувати їх у комунально-побутових та інших службових або виробничих приміщеннях, без дозволу адміністрації знаходитися на спальному місці у непередбачений для сну час;

уживати напої із вмістом алкоголю та енергетичної дії, наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги чи інші одурманюючі засоби;

приготовляти та вживати їжу за межами приміщень визначених адміністрацією установи, виносити продукти харчування з їдальні установи без дозволу адміністрації;

чинити опір законним діям персоналу установи, перешкоджати виконанню ним своїх службових обов'язків, підбурювати до цього інших засуджених;

відправляти листи, у яких є нецензурні вислови;

організовувати та грати в настільні та інші азартні ігри з метою здобуття матеріальної чи іншої вигоди, а в гральні карти - взагалі;

уживати нецензурні та жаргонні слова, давати і присвоювати прізвиська;

самовільно залишати призначену для перебування ізольовану територію, приміщення або визначене місце роботи, а також перебувати без дозволу адміністрації у гуртожитках та відділеннях, у яких вони не проживають, або на виробничих об'єктах, на яких вони не працюють;

під час пересування територією установи виконання покарань та спілкування з персоналом тримати руки у кишенях;

мати при собі предмети і речі в асортименті і кількості, що виходять за межі, установлені переліком;

курити в не відведених для цього місцях, а у камерах ДІЗО, ПКТ (ОК), карцерах, ЗПКТ та виховних колоніях - курити взагалі;

направляти й отримувати кореспонденцію всупереч порядку, встановленому цими Правилами;

наносити собі або іншим особам татування;

тримати тварин, займатись городництвом (у виховних колоніях можуть організовуватися куточки живої природи), без дозволу адміністрації виготовляти спортивні знаряддя та тренажери;

вивішувати фотографії, репродукції, листівки, вирізки з газет та журналів на стінах, тумбочках, ліжках та робочих місцях;

тримати на об'єктах роботи продукти харчування, посуд, засоби особистої гігієни, настільні ігри, спортивний одяг, телевізійні приймачі та радіоприймачі, за винятком випадків, якщо робота пов'язана з їх ремонтом;

виготовляти, зберігати саморобні електроприлади та користуватися ними;

самовільно перепланувувати, змінювати конструктивні елементи будівель та споруд установ виконання покарань, споруджувати на виробничих об'єктах різні будови (лазні, пральні, душові, сейфи, будиночки, будки, приміщення та засоби для відпочинку, опалення і т.ін.);

користуватися точильним обладнанням та інструментом для власних потреб.

IV. Взаємовідносини персоналу установ виконання покарань та засуджених

4.1. Взаємовідносини персоналу установ виконання покарань із засудженими ґрунтуються на суворому дотриманні законності.

Засуджені звертаються до персоналу установ виконання покарань на «ви», називає їх по імені та по батькові або «громадянин», «громадянка» і далі за званням чи займаною посадою.

Персонал установ виконання покарань звертається до засуджених на «ви» і називають їх «засуджений», «засуджена», «громадянин», «громадянка» та прізвище. У виховних колоніях персонал звертається до засуджених на «ти» і може звертатись до них словами «вихованець», «вихованка» та називати їх по імені.

Персоналу установ виконання покарань категорично забороняється встановлювати із засудженими та їх родичами будь-які стосунки, що не регламентовані кримінально-виконавчим законодавством та цими Правилами.

V. Розпорядок дня в установах виконання покарань

5.1. У кожній установі виконання покарань організовується суворо регламентований розпорядок дня з урахуванням особливостей роботи з різними категоріями засуджених, оперативної обстановки, пори року, місцевих умов та інших конкретних обставин.

Розпорядок дня включає в себе час підйому, туалету, виконання фізичних вправ, приймання їжі, розводу на роботу, перебування на виробництві та навчанні, перевірку наявності засуджених, проведення виховних, культурно-масових та спортивно-оздоровчих заходів тощо. При цьому передбачаються безперервний восьмигодинний сон засуджених і надання їм особистого не менше як дві години.

Не менше одного разу на місяць у неробочий час організовуються перевірки-огляди зовнішнього вигляду та стану одягу і взуття засуджених.

Розпорядок дня установи передбачає порядок та час роботи всіх відділів, служб, об'єктів та ділянок установи, у тому числі ДІЗО, ПКТ, ЗПКТ, медичної частини, їдальні, перукарні, лазні – пральні, крамниці.

Розпорядок дня, розроблений відповідно до типового розпорядку дня засуджених (додаток 7), затверджується наказом начальника установи, узгоджується з начальником територіального органу управління ДПтС України, доводиться до відома засуджених і персоналу та вивішується на стенді в черговій частині, місцях цілодобового несення служби черговою зміною, місцях надання побутових послуг засудженим та відділеннях соціально-психологічної служби.

5.2. Начальники установ виконання покарань організують роботу підлеглих служб за змінним графіком таким чином, щоб представники адміністрації перебували в цих установах від підйому засуджених до відбою, а в разі тримісної роботи виробництва - і в нічний час.

У вихідні, святкові та неробочі дні, а також у разі ускладнення оперативної обстановки в установах організується цілодобове чергування керівного складу. До контролю за поведінкою засуджених, виконання ними розпорядку дня та забезпечення належного функціонування установи виконання покарань залучається весь персонал за окремими графіками.

Наказами начальників установ виконання покарань установлюється система подачі сигналів та команд для забезпечення виконання засудженими розпорядку дня.

VI. Проведення перевірок наявності засуджених

6.1. В установах виконання покарань перевірки наявності засуджених організуються щоденно, уранці та ввечері у години, визначені розпорядком дня, а також додатково в час перед прийманням їжі засудженими або після цього. У разі потреби вони можуть проводитися у будь-який час доби. Наявність засуджених перевіряється за поіменними картками затверджених зразками поіменної картки та нагрудного знака для засуджених (додаток 5).

У нічний час доби перевірка засуджених здійснюється на спальних місцях візуально, без підняття засуджених при нічному освітленні.

Для поіменної перевірки всі засуджені шикуються відділеннями у спеціально відведених місцях. Від поіменної перевірки звільняються тільки особи, які відпочивають після роботи, або звільнені через хворобу з постільним режимом, а також зайняті на роботах, які залишити неможливо.

Персональні списки таких засуджених затверджуються першим заступником начальника установи або особою, яка виконує його обов'язки. Перевірка їх наявності проводиться за місцем перебування.

У негоду і при низькій температурі, коли проведення таких перевірок на відкритому повітрі не бажане, вони можуть проводитися у приміщеннях відділень.

Ранкові та вечірні перевірки не повинні тривати більше 40 хвилин. На перевітках почергово, згідно затвердженого графіка, повинні бути присутні начальник установи, його заступники та керівники частин і служб.

У разі виявлення відсутності засудженого інші засуджені залишаються на місці перевірки до з'ясування причин його відсутності.

6.2. Перевірки наявності засуджених у виправних колоніях (секторах) максимального рівня безпеки з триманням засуджених у ЗПКТ, секторах середнього і максимального рівнів безпеки та дільницях посиленого контролю, арештних домах, ПКТ (ОК) виправних колоній, а також у ДІЗО та карцерах організуються покамерно. Перевірки проводяться з обов'язковим шиккуванням засуджених та відвідуванням камер. Перевірки засуджених до довічного

позбавлення волі здійснюються з відкриванням перших дверей камер та їх шикуванням.

6.3. Організація перевірок і відповідальність за них покладається:

у житлових зонах - на ЧПНУ, начальників відділень і молодших інспекторів чергової зміни;

на виробничих об'єктах - на представників адміністрації установ виконання покарань, зайнятих на виробництві, і молодших інспекторів чергової зміни. На тимчасових виробничих об'єктах, де працюють невеликі групи засуджених, - на начальників варт, молодших інспекторів чергової зміни, членів оперативних груп установи.

З метою здійснення перевірки стану здоров'я засуджених та санітарного стану камер до проведення перевірок залучається черговий медичний працівник.

Результати перевірки відображаються в документації ЧПНУ.

VII. Розвід засуджених на роботу

7.1. У встановлений розпорядком дня установи час засуджені шикуються відділеннями та бригадами в спеціально відведених місцях для розводу на роботу. Під час проведення розводу засуджених на роботу або зняття з роботи в обов'язковому порядку повинні бути присутні представники виробничого персоналу установи та начальники відділень, бригади яких задіяні у виробництві. При цьому перевіряються зовнішній вигляд засуджених, стан одягу та взуття і, у разі потреби, уживаються заходи щодо усунення недоліків.

Начальниками установ та особисто виробничим персоналом з урахуванням місцевих умов установлюється порядок поведінки засуджених на виробничих об'єктах, який передбачає прибуття їх до місця роботи тільки строем, наявність засуджених на об'єктах, інструктаж їх начальниками цехів або майстрами, порядок приймання та здачі робочих місць, підведення підсумків роботи, інші питання.

Виконання та приведення до належних умов внутрішньоцехового режиму на виробництві установи покладається на заступника начальника установи з виробництва – директора підприємства установи.

VIII. Порядок приймання засудженими їжі

8.1. Приймання засудженими їжі проводиться в години, установлені розпорядком дня, окремо за структурними дільницями установи, відділеннями та бригадами з урахуванням їх надійної ізоляції в їдальні, а на контрагентських об'єктах – на спеціально обладнаних для цього місцях.

Якщо їдальня розташована на межі житлової і виробничої зон, приймання їжі робочою зміною може організовуватися в їдальні, але із забезпеченням вимог ізоляції засуджених, які перебувають в житловій зоні, від засуджених, які працюють на виробництві.

Засуджені приходять до їдальні у почищеному взутті та одязі, строем, у супроводі начальника відділення (цеху) або особи, яка виконує його обов'язки.

Засуджені, які написали заяви про зняття їх з котлового довольства, та прийняли рішення харчуватися за рахунок продуктів, отриманих у посылках (передачах) та бандеролях, відвідують їдальню разом з іншими засудженими, де приймають їжу, отриману у посылках (передачах) та бандеролях.

Засуджені, яких тримають у камерах, їжу приймають у жилих або робочих камерах.

Засуджені, які тримаються у дільниці посиленого контролю, приймають їжу у спеціально визначених для цього місцях у межах зазначеної дільниці.

З метою підтримання порядку під час приймання їжі засудженими в їдальнях повинні бути присутні представники адміністрації установи та молодших інспекторів чергової зміни.

ІХ. Порядок придбання засудженими продуктів харчування і предметів першої потреби та надання їм додаткових послуг

9.1. Засудженим дозволяється придбавати за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої потреби в межах сум та в порядку, що встановлені статтею 108 Кримінально-виконавчого кодексу України.

Для придбання засудженими продуктів харчування і предметів першої потреби в установах організуються крамниці, які працюють щоденно, крім вихідних та святкових днів. При цьому адміністрація забезпечує, щоб кожний засуджений мав змогу відвідати крамницю не менше 3 разів на місяць, згідно з графіком, у час, відведений розпорядком дня.

Асортимент продуктів харчування та предметів першої потреби, що дозволені для придбання засудженим, визначений переліком.

Особам, які перебувають на стаціонарному лікуванні і потребують постійного догляду, дозволяється придбавати продукти харчування і предмети першої потреби з дозволу лікаря.

Осіб, які тримаються у ЗПКТ колоній (секторів) максимального рівня безпеки, дільницях посиленого контролю та слідчих ізоляторів, засуджених до довічного позбавлення волі та арешту, виводити для придбання продуктів харчування і предметів першої потреби забороняється. Для таких осіб придбання продуктів харчування і предметів першої потреби здійснює начальник відділення або особа, яка виконує його обов'язки, за заявою засудженого. З цією метою кожному засудженому, який має право на придбання продуктів харчування і предметів першої потреби, видаються для заповнення бланк заяви за формою, передбаченою додатком 8.

Придбаний товар видається засудженому під його особистий підпис на заяві. Придбання продуктів харчування і предметів першої потреби для таких осіб проводиться два рази на місяць.

При етапуванні до іншої установи виконання покарань засудженому дозволяється брати з собою речі, продукти харчування та предмети першої потреби, придбані ним у законному порядку. Загальна вага предметів і речей, які перевозить засуджений, не повинна перевищувати 50 кг. Зайві речі здаються на склад установи і за дорученням засудженого видаються його близьким родичам або йому особисто після звільнення з установи виконання покарань.

Засуджені, які тримаються у виправному центрі, колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, дільницях соціальної реабілітації, можуть придбавати товари як у крамниці установи так і у цивільній мережі роздрібною торгівлі у межах населеного пункту розташування установи за умови забезпечення нагляду за їх поведінкою.

9.2. Засуджені за власним бажанням можуть за рахунок власних коштів користуватися послугами установ та підприємств комунально-побутового обслуговування, що розташовані в районі дислокації установи виконання покарань.

До таких послуг відносяться пошиття одягу та взуття цивільного зразка, їх ремонт, чистка одягу, ремонт побутової техніки та годинників, що належать засудженим, копіювання судових та інших матеріалів, які містяться в їх особових справах, фото-, відеозйомка (під контролем адміністрації), а нотаріальні та інші послуги з дозволу адміністрації установи. Засуджені можуть сплачувати своє заочне (дистанційне) навчання.

Додаткові послуги сплачуються засудженим за рахунок власних коштів та надаються на підставі їх заяви на ім'я начальника установи. Для надання додаткових послуг адміністрація установи може запрошувати відповідних фахівців.

Оплата додаткових послуг здійснюється шляхом поштового (телеграфного) переказу грошей з особистого рахунку засудженого на адресу відповідного підприємства, установи, організації або спеціалісту, які їх надали, у сумі, вказаній у заяві засудженого.

При надходженні до засудженого листа з Європейського суду з прав людини про необхідність надання копій документів, що перебувають в особовій справі засудженого, та у разі відсутності коштів на його особистому рахунку виготовлення копій виготовлення копій таких документів здійснюється за рахунок установи виконання покарань. У такому випадку копії необхідних документів надаються адміністрацією установи засудженому у п'ятиденний строк після подачі ним письмової заяви начальнику установи.

Х. Порядок одержання засудженими посилок (передач) і бандеролей

10.1. Для приймання передач обладнуються спеціальні кімнати, вхід у які вільний для громадян. У цих кімнатах установлюються столи з письмовим приладдям і контрольними вагами, стільцями або лавками, скриньки для заяв і скарг. На видних місцях вивішуються витяги з нормативно-правових актів, що визначають порядок надання побачень, прийняття передач і встановлюють відповідальність громадян за його порушення, а також графік приймання громадян керівництвом установи та інформація щодо можливості придбання особами, які прибули на побачення, продуктів харчування і предметів першої потреби в крамниці установи за власні кошти через касу установи. Молодші інспектори чергової зміни, які приймають передачі, повинні бути одягнені в білі халати, мати санітарні книжки з відміткою про проходження медичного огляду та дотримуватися правил гігієни і санітарії.

Облік посилок (передач) і бандеролей, що надходять на ім'я засуджених, ведеться молодшими інспекторами чергової зміни в картках обліку побачень, видачі посилок (передач) і бандеролей (додаток 9), які зберігаються у сейфі і обліковуються як бланки суворої звітності, а вміст посилок (передач) і бандеролей реєструється в книзі обліку посилок, бандеролей, що надійшли на адресу засуджених, та їх вмісту (додаток 10).

Особа, яка доставила передачу, складає та підписує заяву у двох примірниках за зразком, визначеним у додатку 11. Бланк заяви видається особі, яка доставила передачу, безкоштовно. Передача та обидва примірники заяви здаються молодшому інспектору чергової зміни. Після цього молодший інспектор чергової зміни у присутності особи, яка доставила передачу, перевіряє вагу кожного найменування, про що робить відмітки у заявах (у вагу передачі не зараховуються предмети особистої гігієни, першої потреби, ліки і медпрепарати), та асортимент і, прийнявши передачу, перший примірник заяви повертає особі, яка її доставила, з особистою відміткою (підписом) про прийняття, а другий з відміткою про вагу передачі долучає до окремої справи після особистого підпису засудженого про одержання передачі. Зазначена справа зберігається в канцелярії установи протягом року з дня закінчення її ведення.

Відкриття й огляд вмісту посилки і бандеролі проводиться молодшими інспекторами чергової зміни в присутності адресата.

Вміст посилок (передач) і бандеролей перевіряються ретельно і акуратно. Хлібобулочні вироби та інші продукти розрізаються, сипучі продукти пересипаються, а інші ретельно оглядаються.

З урахуванням того, що з продуктів харчування згідно з поштовими правилами в бандеролях можуть пересилатися тільки сухі кондитерські вироби, вони підлягають врученню засудженим у повному асортименті. З предметів культурно-побутового вжитку, що надходять у бандеролях, засудженим видаються такі предмети, зберігання яких їм не заборонено.

Зіпсовані продукти харчування, що надійшли в посилці, на підставі висновку медичного працівника знищуються в присутності адресата, про що трьома представниками адміністрації установи складається відповідний акт.

Посилки (бандеролі), адресовані засудженим, переведеним в інші установи виконання покарань, пересилаються за рахунок установ за місцем їх нового тримання.

Посилки (бандеролі), що надійшли на адресу засуджених, які відбувають стягнення у виді поміщення у ДІЗО, карцер або переведення до ПКТ (ОК), видаються після відбуття ними стягнення. Адміністрація установ забезпечує зберігання вмісту посилок (бандеролей) за умов, якщо вони не були вручені засудженим у зв'язку з відбуванням ними дисциплінарного стягнення, однак у разі їх природного псування через тривале зберігання відповідальності не несе. Видача продуктів харчування після тривалого зберігання здійснюється в присутності медичного працівника.

Посилки (бандеролі), що надійшли на адресу засуджених, які звільнилися або померли, повертаються відправникам накладною платнею з приміткою «підлягає поверненню».

У разі повернення відправникам посилок і бандеролей адміністрація установ виконання покарань відповідальності за збереження якості вмісту не несе.

Посилки (бандеролі) з медпрепаратами передаються до медичної частини установи. Медпрепарати приймаються в стандартній, неушкодженій упаковці заводського виготовлення. У картці обліку побачень, видачі (відправки) посилок (передач) і бандеролей ставиться відмітка «З медпрепаратами» і підпис медичного працівника, якій їх отримав. Медпрепарати, що не призначені лікарем або не придатні до вживання на час отримання, повертаються відправнику накладною платнею.

Максимальна вага однієї посилки або бандеролі визначається поштовими правилами. Вага однієї передачі не може перевищувати встановленої поштовими правилами граничної ваги посилки.

10.2. Засуджені за заявою та за власні кошти можуть відправляти родичам та іншим особам посилки (бандеролі) з продуктами харчування та предметами першої потреби, які придбані в крамниці установи, а також предмети і речі, що перебувають в особистому користуванні засудженого або зберігаються на складі установи. Догляд таких відправлень проводиться молодшим інспектором чергової зміни у присутності засудженого. Квитанція про сплату поштових послуг і заява засудженого долучаються до його особової справи. Облік посилок (бандеролей), що відправляються засудженими, ведеться в картках обліку побачень, видачі посилок (передач) і бандеролей.

10.3. Родичам засуджених або іншим особам, які прибули до установи, адміністрація роз'яснює, що замість посилок (передач) і бандеролей вони мають можливість придбати через крамницю установи продукти харчування та предмети першої потреби з метою подальшої передачі засудженим. У цьому випадку зазначені особи подають заяву у двох примірниках із зазначенням найменування, кількості і ваги продуктів харчування та предметів першої потреби для передачі засудженому, у касі установи сплачують їх вартість. Після отримання засудженим такої передачі один примірник заяви повертається особі, яка сплатила її вартість, а другий – долучається до особової справи засудженого.

У посилках і передачах забороняється передавати засудженим продукти харчування в скляній та металевій тарі, крім випадків придбання таких продуктів у крамниці установи.

XI. Порядок вилучення предметів, виробів, речей та продуктів харчування, що не передбачені переліком, придбаних незаконним шляхом, а також заборонених для зберігання і використання

11.1. Засудженим дозволяється зберігати при собі предмети, вироби і речі в асортименті та кількості, що визначені переліком.

Предмети, вироби, речі та продукти харчування, що не передбачені переліком, які були виявлені в передачах, вилучаються та повертаються особі, яка їх доставила, із зазначенням причин повернення в обох примірниках заяви.

Предмети, вироби та речі, що не передбачені переліком або кількість яких перевищує встановлені норми, які були виявлені в посилках або по прибутті засудженого до установи, вилучаються, про що складається акт про вилучення продуктів харчування, предметів, виробів і речей, що не передбачені переліком

(понад встановлену норму) (додаток 12), та передаються на склад установи. При цьому засудженому видається другий примірник акта з відміткою про передачу речей на склад. Вилучені предмети, вироби та речі, що не передбачені переліком, повертаються засудженому після відбуття ним строку покарання або його родичам за письмовою заявою засудженого.

Продукти харчування, що не передбачені переліком, які були виявлені в посылках або придбані незаконним шляхом, підлягають вилученню, про що складається відповідний акт та з письмової згоди начальника медичної частини установи або особи, яка виконує його обов'язки, передаються до їдальні або знищуються в присутності засудженого, на ім'я якого надійшла посылка, про що робиться відмітка в акті.

Предмети, вироби і речі, не заборонені для використання в установах виконання покарань, але які перебувають у засуджених в асортименті та кількості понад норми, вилучаються та здаються на склад установи для зберігання, про що складається акт. Акт обов'язково підписує засуджений, у якого були вилучені речі понад встановлену кількість, та особа, яка прийняла ці речі на склад установи.

Якщо предмети, вироби і речі, що зберігаються на складі установи, знадобляться засудженому і не будуть перевищувати встановленого асортименту та кількості, вони на підставі заяви видаються власнику.

У разі виявлення у посылках (передачах) і бандеролях грошей, цінних паперів і речей, а також предметів, які заборонено використовувати в установах, стосовно особи, яка намагалася передати їх засудженим, складаються матеріали для притягнення її до адміністративної відповідальності.

Виявлені гроші, цінні папери і речі вилучаються і, за рішенням суду, можуть бути передані в дохід держави.

При вилученні у посылках (передачах) і бандеролях грошей, цінних паперів і речей посадовою особою установи складається протокол про адміністративне правопорушення за статтею 188 Кодексу України про адміністративні правопорушення і негайно, але не пізніше трьох діб, вилучене здається ЧПНУ до бухгалтерії установи.

Порядок складання протоколу про адміністративне правопорушення визначається відповідним нормативно-правовим актом.

При вилученні у засуджених грошей, цінних паперів і речей складається протокол вилучення (додаток 13).

Вилучене реєструється у журналі обліку грошей, цінних паперів і речей, вилучених у засуджених або при спробі їх доставки (додаток 14).

Якщо судом буде визнано недоцільним зарахування вилучених грошей, цінних паперів і речей у дохід держави, то гроші зараховуються на особовий рахунок засудженого, а цінні папери і речі здаються в бухгалтерію або на склад установи для зберігання, і повертаються засудженому після відбуття ним строку покарання або його родичам за письмовою заявою засудженого.

У разі вилучення речей (наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги, зброя тощо), за зберігання яких передбачена кримінальна відповідальність, вони передаються до органів внутрішніх справ для прийняття рішення в порядку, визначеному Кримінально-процесуальним кодексом України.

XII. Порядок листування та направлення грошових переказів засудженими

12.1. Відправлення засудженими листів проводиться без обмеження їх кількості і тільки через адміністрацію установ виконання покарань. З цією метою на території установ вивішуються поштові скриньки, які щоденно відкриваються уповноваженими на те посадовими особами. Засуджені, які тримаються у камерах, передають листи для відправлення представникам адміністрації. Листування між засудженими, що перебувають у місцях позбавлення волі і не є родичами, допускається тільки з дозволу адміністрації установи виконання покарань.

Листи опускаються до поштових скриньок або передаються представникам адміністрації в незапечатаному вигляді.

Листи можуть бути повернені у поштове відділення на підставі письмової відмови адресата, а у разі смерті адресата (одержувача) або неможливості вручення через відсутність адресата (одержувача) - з позначкою «Адресат вибув, підлягає поверненню відправнику».

Кореспонденція, яку одержують і відправляють засуджені, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання, середнього та максимального рівнів безпеки, підлягає перегляду.

Листи, виконані тайнописом, шифром, а також містять відомості, що не підлягають розголошенню, адресату не надсилаються, засудженим не вручаються, а вилучаються.

Про вилучення кореспонденції засудженому повідомляється під підпис із зазначенням мотивованих підстав.

Кореспонденція, яку засуджені отримують або адресують Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Європейському суду з прав людини, а також іншими відповідним органам міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, уповноваженими особами таких міжнародних організацій, прокурору та адвокату, перегляду не підлягає і не пізніше як у добовий строк надсилається за належністю або вручається засудженим у запечатаному вигляді (конверті).

Таку кореспонденцію засуджений отримує під підпис у журналі обліку кореспонденції осіб, які тримаються в установі виконання покарань. У випадку відмови засудженого отримувати кореспонденцію, вона у запечатаному вигляді (конверті) долучається до особової справи засудженого, а у журналі обліку кореспонденції осіб, які тримаються в установі виконання покарань, робиться відмітка «отримати відмовився».

Відшкодування витрат за пересилання кореспонденції, адресованої Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Європейському суду з прав людини, а також іншим відповідним органам міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, уповноваженими особами таких міжнародних організацій, прокурору та адвокату, проводиться з коштів, які є на особових рахунках засуджених. У разі відсутності на особовому рахунку засудженого коштів така кореспонденція пересилається за рахунок коштів, передбачених кошторисом на утримання установ виконання покарань.

Для підтримання листування з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Європейським судом з прав людини, а також іншими відповідними

органами міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, уповноваженими особами таких міжнародних організацій, прокурором, а також адвокатом, засуджені мають право зберігати кореспонденцію, яка надходить від зазначених осіб і організацій при собі.

12.2. Засуджені мають право без обмеження одержувати грошові перекази і відправляти грошові перекази родичам, а з дозволу адміністрації установ - й іншим особам. Одержані за переказами гроші зараховуються на особовий рахунок засудженого.

Для відправлення грошового переказу близьким родичам або іншим особам засуджений звертається з письмовою заявою до начальника установи або особи, яка виконує його обов'язки, з визначенням суми грошей, які він має намір переказати. Про відправку грошового переказу засуджений ознайомлюється з квитанцією під підпис, і вона долучається до його особової справи.

У разі відправлення грошового переказу іншим особам, засуджений також зазначає у заяві причини, за яких він бажає відправити переказ. Адміністрація установи приймає рішення за даною заявою не пізніше трьох діб з дня її подачі. Про прийняте рішення повідомляється засудженому.

ХІІІ. Пропозиції, заяви та скарги засуджених. Особистий прийом засуджених

13.1. Засуджені мають право викладати пропозиції, заяви та скарги в усній або письмовій формі від свого імені. Письмові пропозиції, заяви та скарги направляються за належністю через адміністрацію установ виконання покарань. Вони реєструються у канцелярії установи і не пізніше як у триденний строк відправляються адресатам.

Направлені адресатам пропозиції, заяви та скарги з питань одержання посилок (передач) і бандеролей, надання побачень, телефонних розмов, медичної допомоги, забезпечення речовим майном, а також інші звернення, які можуть бути вирішені по суті адміністрацією установ виконання покарань, розглядаються на місці, не чекаючи результатів їх розгляду організаціями або посадовими особами, яким вони адресовані.

Пропозиції, заяви та скарги, адресовані до державних і громадських організацій та на ім'я посадових осіб, адміністрація установ супроводжує листами. До звернень з питань помилування, а також переведення до інших установ виконання покарань додаються довідки-характеристики на осіб, які їх подали.

У разі повторного звернення засудженого з пропозицією, заявою чи скаргою адміністрація в супровідному листі повідомляє, який орган розглядав попереднє звернення заявника та наслідки його вирішення.

Щодо пропозицій, заяв та скарг, адресованих до державних органів, громадських організацій та на ім'я посадових осіб з питань, які не входять до їх повноважень, особі, що їх подала, рекомендується їх переадресувати за належністю. Якщо засуджений наполягає на відправленні пропозицій, заяв та скарг до визначеного органу, то вони направляються адресату.

Пропозиції, заяви та скарги, у яких є нецензурні вислови адресатам, погрози на їх адресу або на адресу їх близьких родичів не відправляються. Такі листи

долучаються до особової справи засудженого, а особа, яка їх направила, притягується до відповідальності в порядку, передбаченому статтею 134 Кримінально-виконавчого кодексу України та цими Правилами.

Відповіді про наслідки розгляду пропозицій, заяв та скарг оголошуються засудженому під підпис при надходженні, але не пізніше як у триденний строк, і долучаються до особової справи засудженого.

Відшкодування витрат за пересилання пропозицій, заяв та скарг проводиться з коштів, які є на особовому рахунку засудженого. У разі відсутності таких коштів їх пересилання проводиться за рахунок коштів, передбачених кошторисом на утримання установ виконання покарань.

Адміністрація установ виконання покарань за заявою засудженого сприяє йому в отриманні від інших державних органів та установ відповідних документів, що стосуються його особисто.

Адміністрація установ повинна забезпечити безумовне виконання вимог Закону України «Про звернення громадян» та інших нормативно-правових актів, що регламентують роботу із зверненнями громадян, і несе відповідальність за їх порушення.

Пропозиції, заяви та скарги засуджених з приводу рішень та дій адміністрації органів і установ виконання покарань не призупиняють виконання цих рішень або дій.

Відправлення пропозицій, заяв та скарг засуджених, адресованих Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Європейському суду з прав людини, а також іншим відповідним органам міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, уповноваженим особами таких міжнародних організацій, прокурору та адвокату, отримання відповідей від зазначених органів та осіб, а також їх зберігання здійснюється у порядку, визначеному пунктом 12.1 Правил.

13.2. Особистий прийом засуджених здійснюється керівництвом установ виконання покарань, а також начальниками частин і служб за графіками.

Працівники ДПтС, її територіальних органів управління при відвідуванні установ приймають засуджених з питань у межах своєї компетенції.

Особистий прийом засуджених до довічного позбавлення волі здійснюється у спеціально обладнаних приміщеннях (камерах), а засуджених, які тримаються в ДІЗО, ПКТ (ОК), карцері та ЗПКТ, - в окремому приміщенні (камері).

Облік прийнятих осіб та змісту порушених питань ведеться в журналі прийому засуджених з особистих питань керівництвом установи та начальниками служб (додаток 15), що зберігається в канцелярії установи.

Начальники установ виконання покарань або уповноважені ними особи не менше одного разу на місяць перевіряють виконання рішень, прийнятих під час особистого прийому засуджених.

XIV. Порядок надання засудженим побачень та телефонних розмов з родичами, адвокатами та іншими особами

14.1. Засудженим за нормами, установленими Кримінально-виконавчим кодексом України, надаються короткострокові і тривалі побачення.

Короткострокові побачення надаються з родичами та іншими особами під наглядом представника адміністрації установи виконання покарань.

Тривалі побачення засудженим, які перебувають у закладах охорони здоров'я місць позбавлення волі, при відсутності медичних протипоказань, надаються за встановленими нормами. Короткострокові побачення надаються начальниками закладів охорони здоров'я за встановленими нормами.

Тривалі побачення відповідно до статті 110 Кримінально-виконавчого кодексу України надаються з правом спільного проживання і тільки з близькими родичами (подружжя, батьки, діти, всиновлювачі, всиновлені, рідні брати й сестри, дід, баба, онуки). Тривалі побачення можуть надаватися і подружжю, яке проживало однією сім'єю, але не перебувало в шлюбі, за умови, що в них є спільні неповнолітні діти, за наявності їх свідоцтв про народження та відповідної довідки органу самоврядування, що підтверджує факт їх проживання однією сім'єю.

У разі тяжкої хвороби засудженого, що загрожує його життю, начальник закладу охорони здоров'я надає змогу близьким родичам та подружжю засудженого відвідати його. Таке відвідування у рахунок чергових побачень не зараховується.

Тривалі побачення при реєстрації шлюбу надаються позачергово.

Засудженим на їхнє бажання дозволяється замінити тривалі побачення короткостроковими.

Документами, які посвідчують особу, що прибула на побачення є паспорт, для неповнолітніх - свідоцтво про народження. Документами, які підтверджують родинні зв'язки подружжя, є свідоцтво про шлюб, довідка органу самоврядування, що підтверджує факт проживання засудженого однією сім'єю з прибулою особою.

Перші побачення надаються засудженому не раніше, ніж через чотирнадцять діб (після перебування засудженого у дільниці карантину, діагностики і розподілу), незалежно від того, чи мав він побачення в місцях попереднього ув'язнення.

Наступне побачення надається після закінчення періоду, що дорівнює частині терміну від ділення тривалості року на кількість відповідних побачень, на які засуджений має право протягом року. Відхилення від визначеного терміну не може перевищувати 5 діб. Невикористані у поточному періоді побачення на наступний період не переносяться.

Об'єднання побачень або розділення одного побачення на декілька періодів не дозволяється.

Дозвіл на побачення надається начальником установи виконання покарань, його першим заступником або особами, які виконують їх обов'язки, за заявою засудженого чи особи, яка прибула на побачення. Одночасно, за власним бажанням, засудженим подається заява про зняття його з котлового довольтства на час перебування на тривалому побаченні.

У випадку відсутності, в день проведення побачення, начальника установи, його першого заступника або осіб, які виконують їх обов'язки, право надавати дозвіл на проведення побачення надається ЧПНУ. Про факт надання такого дозволу ЧПНУ в подальшому в обов'язковому порядку доповідає начальнику

установи, його першому заступнику або особам, які виконують їх обов'язки, про що повинен свідчити їх підпис на заяві про надання побачення.

У разі відмови в наданні побачення на заяві засудженого або особи, яка бажає з ним зустрітися, робиться примітка про причини відмови.

Адміністрація установи, як правило, звільняє засуджених від роботи на період тривалих побачень.

У разі епідемії, стихійного лиха або інших надзвичайних обставин, що перешкоджають нормальній діяльності установ, побачення можуть бути тимчасово відмінені.

Час, протягом якого засудженим не надавалися побачення у зв'язку з карантинном, стихійним лихом або переведенням установ на режим особливих умов, зараховується в строк, після закінчення якого засуджені можуть їх отримати.

Відповідно до положень Віденської конвенції «Про консульські зносини» від 24 квітня 1963 року, ратифікованої Україною 23.03.1989 року, генеральний консул, консул, віце-консул і консульський агент дипломатичних представництв закордонних держав мають право на короткострокові побачення із засудженими громадянами своїх держав.

Побачення засуджених з дипломатичними представниками до кількості встановлених кримінально-виконавчим законодавством України не враховуються, їх число не обмежується.

Побачення засудженому дозволяється не більш як з трьома дорослими особами (не враховуючи рідних дітей засудженого), разом з якими можуть бути неповнолітні рідні брати й сестри, діти, онуки засудженого.

Тривалість побачень установлюється адміністрацією установ виконання покарань залежно від пропускнуї можливості приміщень, у яких вони проводяться, а також з урахуванням поведінки засудженого, його ставлення до праці та навчання. У всіх випадках короткострокові побачення не можуть тривати менше двох годин, а тривалі - менше доби, якщо на менш коротких строках не наполягають особи, які перебувають на побаченні.

Облік наданих засудженому побачень (у т.ч. і наданих як заохочення) ведеться молодшими інспекторами чергової зміни в картках обліку побачень, видачі посилок (передач) і бандеролей (додаток 9).

14.2. Адміністрація установи забезпечує надання засудженим телефонних розмов без обмеження їх кількості у визначений розпорядком дня час. З метою реалізації права на телефонні розмови усіх засуджених, які відбувають покарання в установі, тривалість розмови одного засудженого не повинна перевищувати 15 хвилин.

Перша телефонна розмова надається засудженому відразу після прибуття його до установи виконання покарань.

Для проведення телефонних розмов у визначеному адміністрацією установи місці встановлюються таксофони або використовується телефон чергової частини установи встановлений у суміжному з нею приміщенні.

Телефонні розмови проводяться за рахунок засудженого і під контролем представника адміністрації протягом дня у вільний від роботи час та поза час, передбачений для приймання їжі та безперервного сну.

Телефонні розмови надаються засудженому за його письмовою заявою, в якій зазначається адреса, телефонний номер абонента та тривалість розмови.

У разі, якщо засуджений набирає телефонний номер абонента, який не зазначений в заяві, а також вживає під час телефонної розмови нецензурні слова, телефонна розмова припиняється, про що робиться відмітка на заяві засудженого.

Факт надання телефонної розмови засудженим реєструється у журналі обліку надання телефонних розмов засудженим (додаток 16).

Засудженим, які відбувають дисциплінарне стягнення у виді поміщення у ДІЗО, карцер або переведення до ПКТ (ОК), а також засудженим до арешту телефонна розмова може бути надана лише у зв'язку з винятковими особистими обставинами (смерть або тяжка хвороба близького родича, що загрожує життю хворого, стихійне лихо, що спричинило значну матеріальну шкоду засудженому або його сім'ї).

Телефонні розмови між засудженими, які перебувають в установах виконання покарань, не дозволяються.

Телефонні розмови засуджених, які тримаються у виправних центрах, колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільницях соціальної реабілітації, можуть здійснюватися за допомогою мобільних телефонів, які вони зберігають при собі, та зареєстрованих в черговій частині установи. Засуджений може зберігати при собі лише один мобільний телефон.

Для отримання дозволу на користування мобільним телефоном засуджений звертається до начальника установи з письмовою заявою із зазначенням найменування телефону, модифікації, ІМЕІ або серійного номера та телефонного номера оператора зв'язку, яким він користується.

Реєстрація мобільних телефонів здійснюється у журналі реєстрації мобільних телефонів та телефонних номерів, якими користуються засуджені (додаток 17), який зберігається в черговій частині установи. Якщо у засудженого буде виявлено незареєстрований мобільний телефон, він вилучається у встановленому порядку і зберігається на складі установи та повертається засудженому після його звільнення.

14.3. Відповідно до статті 110 Кримінально-виконавчого кодексу України для одержання правової допомоги за письмовою заявою засуджених, їхніх близьких родичів, громадських організацій засудженим надається побачення з адвокатом або іншим фахівцем у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи. На бажання засудженого або адвоката чи іншого фахівця в галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, побачення надаються наодинці у кімнаті короткострокових побачень із забезпеченням їх безпеки. Засудженим до довічного позбавлення волі, які тримаються в ЗПКТ, побачення надаються в кімнатах короткострокових побачень, які розташовані як правило на території сектору максимального рівня безпеки та обладнані кабінками відповідно до нормативно-правових актів.

Побачення надається адміністрацією установи при пред'явленні адвокатом ордера, а іншим фахівцем у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, угоди або доручення юридичної особи, а також документів, що посвідчують їх особу.

Такі побачення у кількість побачень, установлених статтями 138-140, 143, 151 Кримінально-виконавчого кодексу України, не зараховується. Їх кількість і тривалість не обмежується, але вони проводяться протягом дня поза час, передбачений для приймання засудженим їжі та безперервного сну.

XV. Порядок проведення побачень

15.1. Осіб, які прибули на побачення, приймають начальник установи або його заступник, начальник відділення або ЧПНУ. Їх інформують про поведінку засудженого і попереджають про обов'язкове дотримання правил поведінки під час побачення, заборону нелегальних передач та про негайне припинення побачення, якщо буде виявлено порушення встановленого цими Правилами порядку.

Гроші, цінні папери і речі, а також предмети, заборонені для використання в установах, здаються молодшому інспектору чергової зміни з проведення побачень, вносяться до журналу обліку предметів та цінностей, що здаються для зберігання на час тривалого побачення (додаток 18), і зберігаються у сейфі, який встановлюється у службовому приміщенні молодшого інспектора чергової зміни.

У разі наявності достатніх підстав убачати, що особа, яка прибула на побачення, має намір передати засудженому гроші, цінні папери і речі, а також предмети, заборонені для використання в установах, або отримати їх від засудженого, начальник установи оголошує такій особі про те, що тривале побачення їй буде надано тільки тоді, коли вона погодиться на огляд її речей і одягу до і після побачення. Такий огляд проводиться в порядку, установленому цими Правилами.

Якщо особа, яка прибула на тривале побачення, відмовиться від огляду речей і одягу, то побачення із засудженим їй не дозволяється, але за бажанням може бути надане короткострокове побачення.

У разі виявлення прихованих від огляду грошей, цінних паперів і речей, а також предметів, заборонених для використання в установах, особам, які намагалися передати їх засудженим, тривале побачення не надається або припиняється, і складаються матеріали для притягнення таких осіб до адміністративної відповідальності.

На побачення засуджені повинні прибувати в охайному вигляді. На період тривалих побачень їм може видаватися одяг, білизна і взуття з обмінного фонду, який постійно зберігається у молодшого інспектора чергової зміни з проведення побачень, або одяг цивільного зразка, який принесли родичі. Засуджені до і після побачень підлягають повному обшуку. Їм надається дозвіл проносити в кімнати тривалих побачень туалетні речі, тютюнові вироби, попільнички, власні альбоми та літературу і періодичні видання, які вони бажають передати родичам.

Пронесення особами, які прибули на короткострокове побачення із засудженими, будь-яких продуктів або речей не дозволяється.

До кімнат тривалих побачень дозволяється проносити продукти харчування (за винятком напоїв із вмістом алкоголю та енергетичної дії, пива) та цивільний одяг для використання під час побачень, а також предмети і вироби, зберігання яких засудженим не заборонено.

Родичам засуджених, які перебувають на тривалих побаченнях, дозволяється у денний час виходити за межі установи для придбання продуктів харчування, предметів першої потреби, а в разі дострокового закінчення побачення (з невідкладних обставин) – у будь-який час доби.

Під час побачень не дозволяється передавати засудженим або засудженими будь-яких документів, записів, креслень і т.ін.

У разі порушення встановленого порядку поведінки на побаченні воно негайно припиняється, про що молодший інспектор чергової зміни доповідає посадовій особі, яка дозволила побачення, або ЧПНУ, які приймають остаточне рішення.

За користування кімнатами побачень, інвентарем та комунально-побутовими послугами з осіб, які прибули на побачення, або із засуджених стягується плата за затвердженими територіальними органами управління ДПтС розцінками в розмірах, що відповідають фактичним витратам, і яка спрямовується виключно на їх утримання.

Кімнати побачень обладнуються інвентарем за нормами, встановленими нормативно-правовими актами, та, як правило, розташовуються в будівлі з КПП по пропуску людей.

XVI. Вихід засуджених за межі виховної колонії у порядку заохочення та під час короткострокових побачень

16.1. Право відвідування культурно-видовищних і спортивних заходів за межами виховної колонії в супроводі персоналу або виходу за межі виховної колонії у супроводі батьків чи інших близьких родичів, а також для проведення короткострокових побачень надається засудженим на підставах та в порядку, установлених статтями 143, 144 Кримінально-виконавчого кодексу України.

Вихід за межі виховної колонії може бути припинений у разі проведення протиепідемічних заходів у виховній колонії чи у місцевості, на якій вона розташована. Вихід поновлюється після зняття карантинних обмежень.

Під час виходу за межі виховної колонії засуджені повинні мати охайний вигляд. На період виходу за межі виховної колонії їм може видаватися одяг цивільного зразка.

Засуджені до виходу за межі виховної колонії і після повернення підлягають повному обшуку та огляду в присутності лікаря.

Право виходу за межі виховної колонії в супроводі батьків чи інших близьких родичів у порядку заохочення та короткострокового побачення за межами виховної колонії надається засудженим лише з батьками чи іншими близькими родичами (повнолітніми) у межах населеного пункту за місцем дислокації виховної колонії і закінчується не пізніше двадцятої години. Тривалість виходу засуджених за межі виховної колонії встановлюється начальником виховної колонії, але не може перевищувати восьми годин, а для проведення короткострокових побачень – норм, установлених статтею 110 Кримінально-виконавчого кодексу України.

Дозвіл на вихід за межі виховної колонії в супроводі батьків чи інших близьких родичів у порядку заохочення та короткострокового побачення за межами виховної колонії надається постановою начальника виховної колонії, у

разі його відсутності - першого заступника або особи, яка виконує його обов'язки, за заявами засудженого та особи, яка прибула на побачення.

Право на вихід за межі виховної колонії в супроводі батьків чи інших близьких родичів надається за рахунок короткострокових побачень.

Батьків чи інших близьких родичів, які прибули на побачення, приймають начальник виховної колонії або його заступник, начальник відділення, ЧПНУ. Їх під розписку згідно форми, визначеної у додатку 19, інформують про порядок супроводу засудженого за межами виховної колонії, правила його поведінки та відповідальність.

Після проведення повного обшуку та огляду засудженого в присутності лікаря, ЧПНУ під розписку згідно форми, визначеної у додатку 20, доводить йому правила поведінки за межами виховної колонії та відповідальність.

Зазначені розписки долучаються до особової справи засудженого.

Для виходу за межі виховної колонії засудженому видаються посвідчення про право перебування за її межами згідно форми, визначеної у додатку 21, та довідка про надання засудженому (-ій) права виходу за межі виховної колонії (додаток 22).

Після повернення до виховної колонії посвідчення та довідку засуджений повертає ЧПНУ, який проводить його повний обшук та огляд у присутності лікаря. Довідка долучається до особової справи засудженого.

У разі встановлення порушень правил поведінки під час перебування засудженого за межами виховної колонії в супроводі батьків чи інших близьких родичів та на короткостроковому побаченні за межами виховної колонії, виявлення у нього під час обшуку прихованих від огляду заборонених предметів, виробів і речовин, ознак сп'яніння або тілесних ушкоджень уживаються заходи щодо притягнення до відповідальності винних осіб.

Під час перебування за межами виховної колонії у супроводі батьків чи інших близьких родичів засуджені зобов'язані:

дотримуватися правил громадського порядку;

повертатися до виховної колонії в термін, установлений адміністрацією виховної колонії;

у разі виникнення об'єктивних обставин, що не дають змоги повернутися до виховної колонії в установлений термін, самому або через батьків чи інших близьких родичів негайно повідомити про це ЧПНУ, указавши місце свого перебування;

на вимогу персоналу виховної колонії або працівників міліції пред'являти посвідчення про право проведення короткострокового побачення за межами колонії та довідку. Після повернення до установи здавати їх ЧПНУ.

Засудженим забороняється:

залишати межі населеного пункту, у якому дислокується виховна колонія;

пересуватися без супроводу батьків або інших близьких родичів, з якими дозволено вихід за межі виховної колонії;

уживати алкогольні напої та інші вироби на спиртовій основі;

курити;

проносити у виховну колонію предмети, вироби і речовини, зберігання яких засудженим заборонено.

Склад осіб, яким у порядку заохочення надано право відвідування культурно-видовищних і спортивних заходів за межами виховної колонії, оголошується наказом начальника виховної колонії за письмовим погодженням з начальником територіального органу управління ДПтС або особою, яка виконує його обов'язки.

Право відвідування культурно-видовищних і спортивних заходів за межами виховної колонії в супроводі персоналу надається, як правило, засудженим, які тримаються у дільниці соціальної адаптації виховної колонії. При цьому кількість засуджених, які одночасно виводяться за межі виховної колонії, не повинна перевищувати п'ятнадцяти осіб.

Про вивід засуджених за межі виховної колонії відповідальний від керівництва або ЧПНУ інформує чергового територіального органу управління ДПтС, а при поверненні засуджених до виховної колонії – доповідає про їх наявність.

Охорона та нагляд за засудженими, які виводяться за межі виховної колонії, здійснюється відповідно до встановлених вимог.

Засуджені мають право зняти кошти зі своїх особових рахунків для оплати квитків на відвідування культурно-видовищних і спортивних заходів.

XVII. Порядок проведення оглядів і обшуків

17.1. З метою виявлення предметів, виробів, речей та продуктів харчування, що не передбачені переліком, а також грошей, цінних паперів і речей, предметів, які заборонено використовувати в установах, приготувань до втечі з-під варти, розшуку засуджених, які переховуються, тощо проводяться обшуки та огляди засуджених, персоналу і громадян, які перебувають на території установ виконання покарань, їх речей і одягу, транспортних засобів, а також приміщень, територій житлових та виробничих зон.

Обшуки та огляди засуджених, персоналу і громадян, які перебувають на території установ виконання покарань, проводяться у визначеній послідовності:

перед початком обшуку чи огляду оголошуються підстави і порядок їх проведення;

пропонується здати гроші, цінні папери і речі, а також предмети, які заборонено використовувати в установах;

оголошуються права осіб, які підлягають обшуку або огляду, на оскарження дій персоналу щодо виконання згаданих заходів;

для проведення особистого обшуку засуджений піднімає руки догори і розставляє ноги (в окремих випадках, коли існує припущення про наявність у засудженого, якому робиться обшук, зброї або інших заборонених предметів, які можуть служити знаряддям для вчинення злочину, йому пропонується обпертися руками в стіну і розставити ноги. В таких випадках обшук проводиться не менш як двома особами);

для проведення огляду персоналу і громадян, які перебувають на території установи виконання покарань, їм пропонується особисто пред'явити речі, предмети і одяг, що їм належать, для огляду (огляд одягу проводиться шляхом його зовнішнього прощупування, для перевірки внутрішнього вмісту, на вимогу осіб, які проводять огляд, валізи і сумки відкриваються, а кишені вивертаються);

за фактом вилучення грошей, цінних паперів і речей, а також предметів, які заборонено використовувати в установах, та про канали їх надходження до зони, що охороняється, особи, які підлягали обшуку, мають право надавати письмові пояснення;

після завершення обшуків та оглядів проводиться опитування засуджених та інших осіб, які підлягали обшуку, на наявність у них скарг і заяв.

Для проведення обшуку засуджені виводяться з жилого приміщення (камери), побутового або іншого приміщення у заздалегідь визначені персоналом установи виконання покарань місця.

Під час проведення обшуку та огляду жилого приміщення, особистих речей та предметів засуджених зобов'язані бути присутніми начальник відділення або особа, яка виконує його обов'язки, старший днювальний гуртожитку, черговий по камері згідно з графіком чергування; побутового або іншого приміщення – особа з числа персоналу установи виконання покарань, відповідальна за приміщення; представник засуджених, які працюють або проживають у цьому приміщенні.

Огляди і обшуки приміщень, де проживають засуджені зі своїми сім'ями, проводяться за наявності встановлених законом підстав, за вмотивованим рішенням суду.

До проведення обшуків та оглядів залучається персонал установи виконання покарань, додаткові сили і засоби територіальних органів управління ДПтС та підпорядкованих їм установ виконання покарань.

Особи, які проводять обшуки та огляди, зобов'язані бути пильними, вимогливими, коректними, дотримуватись заходів безпеки і не допускати приниження гідності засуджених та інших осіб, які підлягають обшуку або огляду.

При обшуках і оглядах використовуються відповідні технічні засоби, а також службові собаки. Для фіксації ходу проведення обшуку персонал установи виконання покарань може використовувати кіно-, фото-, відео- та інші засоби.

Під час обшуків та оглядів не допускається безпідставне пошкодження білизни, одягу, майна, інвентарю та інших предметів, а також псування продуктів харчування.

Особистий обшук поділяється на повний (з роздяганням) і неповний (без роздягання). Особистий обшук проводиться особою однієї статі з обшукуваним. При проведенні повного обшуку, у разі необхідності анатомічного обстеження тіла, а також огляду протезів і пов'язок, залучення медичного працівника є обов'язковим.

Проводити обшуки та огляди в одному приміщенні одночасно декількох осіб заборонено.

Повному обшуку підлягають засуджені при їх прибутті в установу виконання покарань та вибутті з установи, поміщенні в ДІЗО, карцер, переведенні до ПКТ (ОК), дільницю посиленого контролю та при звільненні з неї, при затриманні після вчинення втечі з-під варти або інших злочинів, перед проведенням тривалого побачення і після його закінчення, а також в інших випадках, за рішенням начальника установи або особи, яка виконує його обов'язки, або ЧПНУ.

Повний обшук проводиться в спеціальному приміщенні, що знаходиться на КПП між житловою та виробничою зоною установи, або в окремих приміщеннях.

Неповному обшуку підлягають засуджені під час виходу на роботу та повернення з неї; засуджені, які тримаються у ДІЗО, карцері, ПКТ (ОК), дільницях посиленого контролю, ПКТ колоній (секторів) максимального рівня безпеки під час виведення на прогулянку та після її закінчення, перед проведенням особистого приймання засуджених, а також засуджені, які допустили порушення встановленого порядку відбування покарання, та в інших випадках, за рішенням начальника установи виконання покарань або особи, яка виконує його обов'язки, або ЧПНУ.

Обшук засуджених під час виходу на роботу та повернення з неї проводиться на контрольному майданчику або в інших спеціально призначених місцях. Коли існує припущення, що засуджений потайно зберігає заборонені предмети, проводиться його повний обшук.

XVIII. Порядок пересування засуджених територією установ виконання покарань

18.1. Пересування засуджених територією установ виконання покарань (за винятком виправних центрів, виправних колоній мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільниць соціальної реабілітації) здійснюється строем.

У вільний час засуджені можуть пересуватися поза строем у межах локального сектору, визначеного адміністрацією установи, а рештою території установи з дозволу представників адміністрації. Одиночні пересування дозволяються у супроводі представників адміністрації або старших днювальних. У випадках затримання засуджених, які пересувалися без супроводження, їм проводиться особистий обшук.

У період від відбою до підйому знаходження засуджених за межами жилого приміщення без дозволу адміністрації не допускається.

Пересування засуджених, які тримаються в ЗПКТ та ДПК, за межами камер (жилих приміщень) здійснюється виключно у супроводі представників адміністрації.

IX. Нагляд за засудженими

19.1. Нагляд є системою заходів, що спрямовані на забезпечення відбування та виконання кримінальних покарань у виді позбавлення (обмеження) волі та арешту шляхом цілодобового і постійного контролю за поведінкою засуджених у місцях їх проживання та праці, попередження та припинення з їх боку протиправних дій, забезпечення вимог ізоляції засуджених та безпеки персоналу установ виконання покарань.

Для забезпечення нагляду за поведінкою засуджених у відділеннях, локальних секторах, камерах, прогулянкових двориках, місцях їх праці, їдальнях, клубах, медичних частинах та закладах охорони здоров'я установлюються відеокамери.

З метою підтримання належного правопорядку в установах виконання покарань, попередження злочинів та правопорушень серед засуджених здійснюється комплекс спеціальних профілактичних заходів щодо виявлення,

постановки на облік та організацію нагляду за особами, схильними до вчинення правопорушень.

Виявлення та постановка на профілактичний облік засуджених, які вчинили правопорушення або мають намір їх вчинити, здійснюється працівниками оперативного підрозділу шляхом досконалого вивчення матеріалів особових справ засуджених, перевірки відомостей щодо їх поведінки в ізоляторах тимчасового утримання, слідчих ізоляторах, закладах охорони здоров'я тощо, документації, у якій фіксуються порушення режиму, даних медичної частини, перегляду кореспонденції, а також інформації працівників соціально-психологічної служби та відділу нагляду і безпеки.

Індивідуальна профілактична робота із засудженими, які перебувають на профілактичних обліках, здійснюється цілеспрямовано, планомірно, диференційовано з урахуванням особистості правопорушника, характеру і ступеня його соціальної занедбаності, небезпеки вчиненого злочину та інших особливостей, що мають значення для правильного вибору методів і заходів впливу.

У разі переведення засудженого, який перебуває на профілактичному обліку, до іншої установи працівник оперативного підрозділу долучає до його особової справи відповідні довідки-орієнтування із зазначенням підстави та терміну перебування на обліку.

Зняття з профілактичного обліку здійснюється комісійно, на підставі достатніх даних про зміну поведінки засудженого. Підготовку матеріалів на зняття з профілактичного обліку здійснює працівник оперативного підрозділу з урахуванням пропозицій працівників соціально-психологічної служби та відділу нагляду і безпеки.

19.2. Згідно зі статтею 105 Кримінально-виконавчого кодексу України у випадках стихійного лиха, епідемій, аварій важливих для життєзабезпечення систем, масових заворушень, проявів групової непокори засуджених або в разі виникнення реальної загрози збройного нападу на установу чи у зв'язку з введенням надзвичайного чи воєнного стану в районі розташування установи посилюється охорона, нагляд за засудженими, здійснюються інші додаткові режимні заходи.

У таких випадках в органах і установах виконання покарань може бути введено посилений варіант несення служби.

Посилений варіант несення служби вводиться Головою ДПтС України строком до 30 діб; начальниками територіальних органів управління ДПтС – строком до 10 діб; начальником установи з негайним повідомленням указаних посадових осіб – на строк не більше 3 діб.

Для підтримання правопорядку в установах виконання покарань, на підставі спеціального плану, який складається начальником установи та затверджується начальником територіального органу управління ДПтС, можуть залучатися сили і засоби органів і установ виконання покарань, про що сповіщається прокурор, з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень.

XX. Підстави застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і зброї

20.1. Персонал органів і установ, що належить до сфери управління ДПтС має право застосовувати спеціальні засоби, заходи фізичного впливу, у тому числі прийоми рукопашного бою для припинення правопорушень з боку засуджених, подолання протидії законним вимогам адміністрації установ виконання покарань, якщо інші способи не забезпечили виконання покладених на них обов'язків.

Вид спеціального засобу, час початку та інтенсивність його застосування визначаються з урахуванням обстановки, що склалася, характеру правопорушення та особи правопорушника.

Застосуванню заходів фізичного впливу, спеціальних засобів повинно передувати попередження про намір їх використання, якщо дозволяють обставини, та за винятком необхідності відбиття раптового нападу на персонал або звільнення заручників. Попередження може бути здійснено голосом, при значній відстані або зверненні до великої групи людей – через гучномовні установки, підсилювачі мови, і в кожному випадку бажано рідною мовою осіб, проти яких ці засоби будуть застосовуватися.

20.2. Наручники до засуджених застосовуються за розпорядженням начальника установи, його заступників, ЧПНУ та їх заступників.

Наручники до засуджених застосовуються у разі:

вчинення фізичного опору особовому складу чергової зміни, варти, адміністрації установи або проявів буйства (до заспокоєння);

відмови слідувати до ДІЗО, ПКТ, ОК або карцеру;

спроби самогубства, членоушкодження або нападу на засуджених чи інших осіб;

конвоювання після затримання засудженого, який вчинив втечу або самовільне залишення місця обмеження волі.

Наручники застосовуються до засудженого у положенні «руки за спиною» з урахуванням їх фізичних вад. Через кожні дві години посадовими особами установи здійснюється перевірка стану фіксації замків (у разі необхідності здійснюється послаблення фіксації), а медичним працівником – стану його здоров'я. Посадові особи установи застосовують наручники, доки в цьому існує нагальна потреба, з урахуванням випадків, зазначених у цьому пункті.

Наручники знімаються при відправленні індивідуальних потреб, за вказівкою медичного працівника, за наказом осіб, які дали розпорядження на їх застосування, або наказом начальника, вищого за посадою. У разі доцільності подальшого їх застосування посадовою особою установи складається рапорт на ім'я посадових осіб, зазначених в абзаці першому цього пункту.

Про застосування наручників складається рапорт.

20.3. Персонал установи має право самостійно застосовувати сльозоточиві речовини, гумові кийки та фізичну силу у разі:

захисту персоналу установи і самозахисту від нападу та інших дій, що створюють загрозу їх життю або здоров'ю;

припинення масових заворушень і групової непокори з боку засуджених;

відбиття нападу на будівлі, приміщення, споруди і транспортні засоби установи або звільнення їх у разі захоплення;

затримання або доставлення засуджених, які вчинили грубі порушення режиму тримання, до ДІЗО, ПКТ, ОК або карцеру, якщо зазначені особи чинять опір особовому складу чергової зміни або якщо є підстави вважати, що вони можуть завдати шкоди оточуючим або собі;

припинення опору особовому складу чергової зміни, варті, адміністрації установи;

затримання засуджених, які вчинили втечу з місць позбавлення волі або самовільне залишення місць обмеження волі;

звільнення заручників.

Про кожний випадок застосування спеціальних засобів та фізичної сили повідомляється прокурор.

Забороняється застосування сльозоточивих речовин та гумових кийків до жінок з явними ознаками вагітності, осіб похилого віку або з вираженими ознаками інвалідності та неповнолітніх, крім випадків учинення ними групового нападу, що загрожує життю і здоров'ю працівників установи або інших осіб, чи збройного нападу.

Забороняється нанесення ударів гумовим кийком по голові, шиї, ключичній ділянці, животу та статевих органах, а пластиковим кийком типу «тонфа» – по голові, шиї, сонячному сплетенні, ключичній ділянці, низу живота, статевих органах, нирках, копчику, крім випадків реальної загрози життю та здоров'ю персоналу установи та засуджених.

20.4. Застосування гамівної сорочки належить до крайніх заходів впливу на засуджених і може мати місце лише тоді, коли інші заходи щодо припинення буйства були вичерпані і безрезультатні.

Гамівна сорочка застосовується тільки за вказівкою начальника установи або особи, яка виконує його обов'язки, у присутності ЧПНУ і обов'язково у присутності медичного працівника. Вказівка медичного працівника про неможливість застосування гамівної сорочки до засудженого підлягає безумовному виконанню. У гамівній сорочці засуджений, який буйствує, перебуває до заспокоєння, але не більше двох годин.

Гамівна сорочка застосовується в ізольованому приміщенні (ДІЗО, карцері, окремій камері ПКТ або в кімнаті молодших інспекторів чергової зміни) не менше ніж трьома представниками чергової зміни.

До засуджених неповнолітніх і жінок гамівна сорочка не застосовується.

Кожний випадок застосування гамівної сорочки документується у порядку, визначеному відповідними нормативно-правовими актами та повідомляється прокурор.

20.5. Вогнепальна зброя, як винятковий захід, застосовується у разі скоєння засудженим нападу або інших умисних дій, які безпосередньо загрожують життю персоналу установ виконання покарань або інших осіб, а також у разі втечі з-під варті, якщо іншими засобами неможливо припинити зазначені дії.

Забороняється застосовувати зброю до жінок з явними ознаками вагітності, осіб похилого віку або з вираженими ознаками інвалідності та неповнолітніх, крім випадків учинення ними групового або збройного нападу, який загрожує життю і здоров'ю персоналу установи чи інших осіб, або збройного опору.

Про кожний випадок застосування вогнепальної зброї адміністрація установи зобов'язана негайно повідомити прокурора.

XXI. Залучення засуджених до суспільно корисної праці

21.1. Засуджені до позбавлення волі залучаються до суспільно корисної праці в порядку, установленому статтею 118 Кримінально-виконавчого кодексу України та відповідними нормативно-правовими актами.

При організації працевикористання засуджених у виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання, середнього та максимального рівня безпеки виключається можливість їх проживання на виробничих об'єктах.

У колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, виправних центрах та дільницях соціальної реабілітації (адаптації) засуджені залучаються до праці, як правило, на власному виробництві, а також на договірній основі на підприємствах, в установах чи організаціях усіх форм власності, у т.ч. за межами адміністративного району установи, з письмового дозволу начальника територіального органу управління ДПтС за умови забезпечення постійного нагляду за ними та щоденного повернення до житлової зони.

У виняткових випадках, з метою працевлаштування осіб, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та виправних центрах, у випадку неможливості щоденного повернення засуджених до установи або якщо тривалість дороги до місця роботи перевищує одну годину, з дозволу начальника територіального органу управління ДПтС допускається проживання вказаних засуджених у місцях працевикористання у спеціально обладнаних гуртожитках поза територією житлових зон установ, за умови забезпечення надійного нагляду за ними та створення належних комунально-побутових умов.

Забороняється використовувати працю засуджених:

на всіх роботах і посадах у територіальних органах управління ДПтС; адміністративних будівлях, в яких розміщується особовий склад з охорони установ;

у приміщеннях, де розміщена зброя, спецзасоби та службова документація;

на роботах, пов'язаних з устаткуванням для множення документів, радіотелеграфною та телефонною технікою (за винятком лінійних монтерів у присутності представників адміністрації);

на посадах продавців, бухгалтерів-операціоністів, касирів, завідувачів продовольчих та речових складів, комірників;

на роботах, пов'язаних з обліком, зберіганням та видачею медикаментів, а також вибухових та отруйних речовин;

як фотографів (крім засуджених до обмеження волі), зубопротезистів, водіїв легкових та оперативних автомобілів і мотоциклістів;

на посадах з підпорядкуванням їм вільнонайманих працівників;

на роботах, що пов'язані з обслуговуванням та ремонтом технічних засобів охорони і нагляду.

Засуджені, які залучаються до роботи із забезпечення пожежної безпеки установ, несуть цілодобове чергування в розрахунках пожежних команд з правом

відпочинку і сну в депо пожежної охорони установ, перевірка цих осіб проводиться щогодини та цілодобово.

Адміністрація установи може залучати засуджених до робіт з благоустрою житлових та виробничих зон місць позбавлення волі, прилеглих територій та з поліпшення культурно-побутових умов засуджених або забезпечення установ продовольством.

До цих робіт засуджені залучаються без оплати праці, у неробочий час, не більше двох годин на день і, як правило, у порядку черги.

XXII. Господарське обслуговування установ виконання покарань

22.1. Засуджені, які характеризуються позитивно, можуть бути залучені до робіт з господарського обслуговування установ виконання покарань.

У виправних колоніях максимального рівня безпеки господарське обслуговування виконується засудженими, які згідно зі статтею 89 Кримінально-виконавчого кодексу України залишені для таких робіт. За межами виправних колоній виконання господарських робіт може здійснюватися засудженими, які тримаються в дільницях соціальної реабілітації, а у виховних колоніях – засудженими, які тримаються у дільницях соціальної адаптації.

22.2. Відбір засуджених для виконання робіт з господарського обслуговування установ виконання покарань, а також для заміщення майстрів, бригадирів та нарядників проводиться начальниками відповідних структурних підрозділів, за погодженням з відділами нагляду і безпеки, оперативними службами та службами по контролю за виконанням судових рішень, після їх медичного обстеження. Для виконання робіт з господарського обслуговування установ виконання покарань та підтримання належного порядку в місцях проживання засуджених призначаються старші днювальні та днювальні. При призначенні на роботи з господарського обслуговування колоній максимального рівня безпеки потрібна письмова згода засуджених. Призначення засуджених на такі роботи оформляється наказами начальників установ, виписки з яких долучаються до особових справ засуджених.

Засуджені, призначені для виконання робіт з господарського обслуговування (крім старших днювальних та днювальних), формуються в одне відділення. Їх обов'язки визначаються начальниками відповідних структурних підрозділів.

Таким засудженим оформлюються санітарні книжки з відміткою про проходження медичного огляду.

Відповідно до типових обов'язків старшого днювального, днювального гуртожитку (камери) (додаток 23) розробляються і затверджуються обов'язки старшого днювального та днювального у гуртожитках відділень соціально-психологічної служби.

XXIII. Спільна робота вільнонайманого персоналу із засудженими

23.1. З метою ізоляції засуджених на підприємствах та виробничих об'єктах, де використовується праця засуджених, допускається спільна робота

вільнонайманого персоналу, який безпосередньо керує працею засуджених, а також вільнонайманих кваліфікованих робітників у межах, потрібних для забезпечення нормальної діяльності виробництва.

Адміністрація установ уживає заходів для того, щоб вільнонайманий персонал комплектувався з осіб однієї статі із засудженими.

Особи, які працюють спільно із засудженими, повинні дотримуватися порядку спілкування з ними, про що зобов'язані давати підписку за формою згідно з додатком 24.

Не дозволяється передача засудженим, а також приймання від них продуктів харчування, грошей, кореспонденції, речей, інших предметів, виробів і речовин. У разі порушення встановленого порядку винні особи притягуються до відповідальності у встановленому порядку.

XXIV. Деякі питання організації соціально-виховної роботи із засудженими. Забезпечення релігійних потреб

24.1. Виховні заходи із засудженими проводяться на підставі програм диференційованого виховного впливу в установленій розпорядком дня час у межах установи виконання покарань і спрямовані на формування та закріплення в засуджених прагнення до заняття суспільно корисною діяльністю, сумлінного ставлення до праці, дотримання вимог законів та інших прийнятих у суспільстві правил поведінки, підвищення їх загальноосвітнього і культурного рівнів.

Проводити спільні заходи за участю засуджених з різних установ виконання покарань не дозволяється.

24.2. В установах виконання покарань проводиться безкоштовна демонстрація художніх відео - та кінофільмів, які мають позитивний вплив на закріплення процесу виправлення та ресоціалізації засуджених.

У виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання, середнього та максимального рівнів безпеки (для засуджених, які тримаються у звичайних жилих приміщеннях та залишених для роботи з господарського обслуговування) художні кіно- та відеофільми демонструються один раз на тиждень.

Кількісні обмеження не стосуються навчальних, документальних і науково-популярних кінофільмів, які мають виховне значення.

Додатково дозволяється демонструвати художні кіно- та відеофільми у святкові дні.

Для осіб, яких тримають у ДІЗО, ПКТ (ОК), ЗПКТ та у карцерах установ виконання покарань, а також засудженим до арешту та довічного позбавлення волі, кінофільми не демонструються.

24.3. Жилі приміщення, клуби, бібліотеки, кімнати виховної роботи у відділеннях соціально-психологічної служби, ДІЗО, ПКТ (ОК), карцери, камери для засуджених до довічного позбавлення волі та арешту, палати закладів охорони здоров'я радіофікуються. У жилих приміщеннях виправних центрів, виправних колоній мінімального, середнього, максимального рівнів безпеки, виховних колоніях, ЗПКТ виправних колоній максимального рівня безпеки

можуть установлюватись телевізори. Час радіотрансляції і перегляду телепередач визначається розпорядком дня установи.

Мережі радіотрансляції для засуджених здійснюються централізовано від єдиного радіотрансляційного вузла. За наявності технічних можливостей у виправних колоніях обладнуються кабельні телемережі.

Радіотрансляційні вузли та телецентри розташовуються за межами установ виконання покарань або в приміщеннях, доступ до яких засудженим заборонено.

24.4. Засудженим дозволяється користуватися літературою, яка є в бібліотеках установ, а також газетами і журналами.

Книжковий фонд бібліотек створюється з розрахунку забезпечення кожного засудженого не менш ніж п'ятьма книжками. Обмін книг у ПКТ (ОК) установ, у ЗПКТ колоній (секторів) максимального рівня безпеки, арешту та дільниць посиленого контролю проводиться один раз на 10 днів. Засуджені, які тримаються у гуртожитках, забезпечуються газетами з розрахунку одна газета на 50 чоловік. По одній газеті виділяється на камеру. Якщо в камері утримується понад 20 засуджених, то додатково виділяється ще одна газета.

Індивідуальна передплата засуджених на періодичні видання здійснюється в добровільному порядку на умовах, установлених органами друку і адміністрацією установи, через місцеві органи зв'язку або відповідні магазини. З дозволу адміністрації установи передплата періодичних видань може бути здійснена за рахунок родичів засудженого.

Засуджені можуть зберігати при собі не більше 10 примірників книжок, брошур і журналів (окрім тих, що пропагують насилля, міжнаціональну ворожнечу або порнографічного змісту), а ті, які навчаються, – відповідні підручники у необхідній кількості без урахування художніх книжок, брошур і журналів. Решту літератури засуджені здають для збереження на склад, а за особистим бажанням передають до бібліотеки установи або віддають з дозволу адміністрації родичам.

24.5. В установах можуть створюватися самодіяльні організації засуджених.

В установах для засуджених можуть організовуватись гуртки соціально корисної спрямованості. Порядок та організація роботи гуртків визначається адміністрацією установи. Виступи гуртків художньої самодіяльності можуть проводитись у межах установи.

У виправних колоніях (крім колоній максимального рівня безпеки) дозволяється проводити безкоштовні (благодійні) та платні, за рахунок коштів засуджених і за їх згодою, виступи професійних творчих колективів (театрів, філармоній та інше) при обов'язковому погодженні цих заходів з керівництвом територіальних органів управління ДПтС.

24.6. Фізкультурно-оздоровчі заходи серед засуджених проводяться у встановлений розпорядком дня час та в межах установи. У колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, виправних центрах та дільницях соціальної реабілітації (адаптації) такі заходи можуть проводитись за межами жилої зони установи, але в межах дислокації установи.

Адміністрація установ виконання покарань вживає заходів щодо забезпечення засуджених спортивним обладнанням, інвентарем та настільними іграми.

Для засуджених, які тримаються у ДІЗО, карцері, ПКТ (ОК) та ЗПКТ, у прогулянкових двориках встановлюються перекладина і брусья.

Засудженим може бути дозволено користуватися шахами, шашками, нардами, доміно у вільний від роботи час.

24.7. Організація загальноосвітнього навчання, професійно-технічної освіти і професійного навчання засуджених на виробництві здійснюється у відповідності із Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту» та в порядку, установленому Кабінетом Міністрів України.

Час проведення занять у загальноосвітніх навчальних закладах визначається розпорядком дня установи.

Для складання іспитів учні-засуджені звільняються від роботи на строк, передбачений Кодексом законів про працю України і Законом України «Про оплату праці». Заробітна плата їм за цей час не нараховується, харчування надається безкоштовно.

Адміністрація установ виконання покарань всебічно сприяє загальноосвітньому та професійно-технічному навчанню засуджених, у разі потреби надає їм допомогу в отриманні консультацій, придбанні підручників та посібників.

24.8. Адміністрація установ виконання покарань сприяє забезпеченню релігійних потреб засуджених у відповідності із Законом України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Релігійні обряди проводяться на прохання засуджених або за ініціативою релігійних організацій, але з відповідними обмеженнями, передбаченими для різних категорій засуджених. Пропаганда будь-яких релігійних учень серед засуджених здійснюється тільки на їх бажання та за згодою, а щодо неповнолітніх - за згодою їх батьків або осіб, які їх замінюють.

У разі відсутності окремих приміщень для віруючих декількох релігійних конфесій обряди проводяться в одному приміщенні за графіком. У такому приміщенні передбачається можливість тимчасового розміщення предметів культу на період обряду.

XXV. Заходи заохочення і стягнення, що застосовуються до засуджених, порядок їх застосування

25.1. Правом застосовувати в повному обсязі заходи заохочення і стягнення до засуджених користуються начальник установи або особа, яка виконує його обов'язки, а також його прями начальники.

Заходи заохочення і стягнення у виправних колоніях можуть також застосовувати заступник начальника колонії, начальник відділення.

Заступники начальників виправних колоній користуються такими самими правами, за винятком права накладення дисциплінарного штрафу, скасування

поліпшених умов тримання, поміщення засуджених у ДІЗО або карцер, переведення засуджених до ПКТ (ОК).

Начальник відділення колонії має право застосовувати в усній формі подяку, дострокове зняття раніше накладеного ним стягнення, попередження, догану.

Заходи заохочення і стягнення у виховних колоніях можуть застосовувати заступник начальника колонії, начальник відділення (старший вихователь).

Старші вихователі відділень соціально-психологічної служби виховних колоній мають право застосовувати до засуджених в усній формі подяку, дострокове зняття раніше накладеного ними стягнення, попередження, догану. Вихователі відділень соціально-психологічної служби виховних колоній можуть в усній формі застосувати заохочення у вигляді оголошення подяки, дострокового зняття раніше накладеного ними стягнення, а також накладати стягнення у вигляді попередження або догани.

Заходи заохочення і стягнення у виправних центрах можуть застосовувати також заступники начальників виправних центрів та начальники відділень виправних центрів.

Заступники начальників виправних центрів користуються такими самими правами застосування заохочень та стягнень, що й начальники виправних центрів, за винятком нагородження похвальною грамотою, грошовою премією, нагородження подарунком, заборони проживання поза гуртожитком строком до 3 місяців та виходу за межі гуртожитку у вільний від роботи час на той самий строк, поміщення в ДІЗО.

Начальники відділень виправних центрів можуть застосовувати заходи заохочення у вигляді оголошення подяки та дострокового зняття раніше накладеного ними стягнення, а також заходи стягнення у вигляді попередження, догани та суворої догани.

За сумлінну поведінку до осіб, засуджених до арешту, можуть застосовуватися заходи заохочення у вигляді подяки або дострокового зняття раніше накладеного стягнення.

За порушення порядку відбування покарання у виді арешту до осіб, засуджених до арешту, можуть застосовуватися заходи стягнення у вигляді догани або поміщення в карцер строком до десяти діб.

Застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, засуджених до арешту, здійснюється начальником арештного дому чи його заступником. Стягнення у виді поміщення у карцер застосовується за постановою начальника арештного дому.

Інші посадові особи установ виконання покарань правом застосування заходів заохочення і стягнення щодо засуджених не користуються.

У разі застосування заходів стягнення до засуджених посадові особи повинні керуватися вимогами статей 54, 69, 134-135 Кримінально-виконавчого кодексу України. За правопорушення, які згідно зі статтею 133 Кримінально-виконавчого кодексу України відносяться до злісних, стягнення накладаються тільки начальником установи або особою, яка виконує його обов'язки.

25.2. Застосування заходів заохочення і стягнення оформляється постановами про заохочення (додаток 25), постановами про накладення

дисциплінарного стягнення (додаток 26) або наказами уповноважених на те посадових осіб. Постанови або витяги з наказів долучаються до особових справ засуджених протягом трьох днів після їх підписання.

Заохочення і стягнення, оголошені усно, відображаються у статистичному обліку та в індивідуальних програмах, а також беруться до уваги при визначенні ступеня виправлення засудженого та при складанні на нього характеристики.

Облік заохочень і стягнень кожного засудженого ведеться начальниками відділень (старшими вихователями). Облік заохочень і стягнень засуджених по установі у цілому ведеться відділом соціально-виховної та психологічної роботи.

25.3. У випадках, передбачених статтями 138-140, 143 Кримінально-виконавчого кодексу України, засуджені у виправних та виховних колоніях можуть бути переведені на поліпшені умови тримання. Надання засудженим такого права здійснюється начальником колонії за постановою про надання засудженому права на поліпшені умови тримання (додаток 27).

Відповідно до статті 132 Кримінально-виконавчого кодексу України за порушення встановленого порядку відбування покарання засуджені можуть бути позбавленні начальником колонії права на поліпшені умови тримання на підставі постанови про скасування поліпшених умов тримання (додаток 28).

Повторне переведення на поліпшені умови тримання може бути застосоване не раніше ніж через 6 місяців з дня відбуття стягнення.

25.4. Засудженим, які перевищують норми виробітку, та тим, які працюють на погодинних роботах, з господарського обслуговування і сумлінно виконують встановлені завдання, може бути додатково дозволено витратити на місяць для придбання продуктів харчування та предметів першої потреби гроші в сумі, яка визначається статтями 138-140, 143, 151 Кримінально-виконавчого кодексу України.

Дозвіл на додаткове витрачення грошей надається начальником установи незалежно від відбутої засудженим частини строку покарання, але за умови, що в період, за який надається можливість додаткового витрачання грошей, він не мав дисциплінарних стягнень за порушення режиму.

На засуджених, яким надається право на додаткове витрачання грошей і яким нараховується мінімум заробітної плати, начальники відділень щомісяця складають списки, які затверджуються начальниками установ або їх заступниками і є підставою для надання такого права.

25.5. Підставою для приймання та тримання засуджених у ДІЗО, карцерах та ПКТ (ОК) є мотивована постанова начальника установи (додатки 29, 30) або особи, яка виконує його обов'язки, з визначенням строку тримання після перевірки пояснень засуджених по суті допущених правопорушень. Постанова оголошується засудженому під підпис. Перед прийманням засуджених у ДІЗО, карцер, ПКТ (ОК) начальник медичної частини (черговий лікар) зобов'язаний провести їх огляд. У разі неможливості тримання засудженого у ДІЗО, карцері, ПКТ (ОК) за станом здоров'я начальник медичної частини (черговий лікар) складає медичний висновок про переведення їх до медичної частини установи.

Заходи стягнення у вигляді переведення засуджених у ПКТ (ОК) застосовуються в разі безуспішності інших заходів впливу.

Особи, поміщені до ДІЗО, карцерів та ПКТ (ОК), зі складу відділень не виключаються. Начальники відділень, вихователі проводять з ними виховну роботу і в період відбування стягнення.

У разі відсутності начальника установи у термінових випадках, коли іншими заходами попередити злочин або грубе порушення неможливо, засуджені можуть бути поміщені в ДІЗО або в карцери до прибуття начальника установи або особи, яка виконує його обов'язки, але не більше ніж на 48 годин, за постановою про тимчасове поміщення до 48 годин засудженого в ДІЗО карцер (додаток 31), підписану ЧПНУ.

Така ізоляція дисциплінарним стягненням не є, але якщо начальник установи приймає рішення про накладення дисциплінарного стягнення у вигляді поміщення особи, яка скоїла проступок, у ДІЗО або в карцер, цей час перебування в ізоляції зараховується до загального строку тримання у ДІЗО або в карцері.

Під час проведення службового розслідування за необхідності ізоляції порушника дозволяється тримати засудженого на загальних підставах в окремій камері до 10 діб із зарахуванням цього часу в термін тримання у ПКТ (ОК), ДІЗО та карцері. Підставою для такої ізоляції є постанова про тимчасове поміщення засудженого в окрему камеру ДІЗО, ПКТ (ОК) або карцер на час проведення службового розслідування (додаток 32), підписана начальником установи.

25.6. Засудженим, які відбувають стягнення у ДІЗО, карцері або ПКТ (ОК), забороняються побачення, придбання продуктів харчування і предметів першої потреби, одержання посилок (передач) і бандеролей, користування настільними іграми. У разі поміщення засуджених до ДІЗО, карцеру або переведення до ПКТ побачення з адвокатом чи захисником надаються їм у порядку, визначеному чинним законодавством та цими Правилами у час, передбачений розпорядком дня для цих приміщень.

У ДІЗО, карцері або ПКТ (ОК) засуджені забезпечуються індивідуальним спальним місцем і постільними речами. Постільні речі видаються тільки на час сну, верхній одяг – на час виходу з приміщення.

Тримання засуджених у карцері одиночне.

Засудженим, які тримаються в ДІЗО, карцері або ПКТ (ОК), надається щоденна прогулянка тривалістю одна година. Для осіб, які хворі на туберкульоз, тривалість щоденної прогулянки - 2 години.

Засуджені, які тримаються в ДІЗО з виведенням на роботу, в ПКТ (ОК), працюють окремо від інших засуджених.

Засуджений може оскаржити накладене на нього стягнення, однак подання скарги не зупиняє виконання стягнення. Посадова особа, яка наклала стягнення, за наявності для того підстав може його скасувати або замінити іншим, більш м'яким стягненням. Вища посадова особа може скасувати стягнення в разі, коли посадова особа, яка наклала стягнення, перевищила свої повноваження, або стягнення було накладено нею за відсутності порушення з боку засудженого. Дострокове звільнення засуджених з цих приміщень здійснюється також, коли це обумовлено медичними показниками.

При накладенні стягнення на засудженого адміністрація установи надає йому змогу повідомити про це близьких родичів, адвоката або інших фахівців у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи.

Засудженим забороняється брати із собою у ДІЗО або в карцери продукти харчування і особисті речі, за винятком рушника, мила, зубної пасти (порошку), зубної щітки, туалетного паперу, їм не дозволяється курити і відправляти листи, за винятком Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, прокурору та до Європейського суду з прав людини.

Засудженим забороняється брати з собою у ПКТ (ОК) продукти харчування, особисті речі, крім предметів першої потреби (годинник, підручники, прості олівці, авторучки, чорнило чорного, синього, фіолетового кольорів, стержні з мастикою таких самих кольорів, зошити, поштові марки, картки, конверти, зубна паста (порошок), зубна щітка, туалетний папір), тютюнових виробів і сірників. Курити засуджені можуть лише під час щоденної прогулянки.

Для зберігання предметів особистої гігієни в камерах обладнуються навісні полиці. Адміністрація установ виконання покарань забезпечує зберігання особистих речей засуджених протягом строку перебування їх у ДІЗО, карцерах, ПКТ (ОК). Продукти харчування здаються на склад і видаються засудженим після відбуття ними стягнення. Адміністрація вживає заходів для їх збереження. Якщо під час перебування засуджених у ДІЗО, карцерах, ПКТ (ОК) термін придатності цих продуктів харчування закінчився у такому разі комісією складається акт, і вони знищуються.

У разі переведення засудженого в ПКТ (ОК) за злісне порушення режиму в ДІЗО строк утримання у ПКТ (ОК) відраховується після відбуття покарання у ДІЗО.

У разі переведення засуджених з ПКТ (ОК) в ДІЗО за порушення, вчинені в ПКТ або в ОК, строк їх тримання у ДІЗО у строк тримання у ПКТ і в ОК не зараховується.

Приймання засуджених у ДІЗО, карцери, ПКТ (ОК) проводиться молодшими інспекторами чергової зміни під керівництвом ЧПНУ або їх заступників і фіксується у журналі. Засуджені підлягають повному обшуку. Вони переодягаються в одяг, який закріплений за ДІЗО, карцерами, ПКТ (ОК).

Засуджені, які тримаються у ДІЗО, карцерах, ПКТ (ОК), санітарну обробку проходять окремо від інших засуджених. Прибирання камер ДІЗО, карцерів, ПКТ та ОК проводиться засудженими, які в них тримаються, почергово.

До засуджених, які поміщені в ДІЗО або карцер, переведені до ПКТ (ОК), можуть застосовуватися всі заходи стягнення, за винятком повторного поміщення в ДІЗО або карцер, повторного переведення до ПКТ (ОК).

Після відбуття покарання у ДІЗО, карцері, ПКТ (ОК) засуджені негайно звільняються з них, про що робиться відмітка в журналі і постанові. Матеріали перевірки і постанови долучаються до особової справи засудженого.

Звільнення засудженого із ДІЗО, карцеру, ПКТ (ОК) здійснюється ЧПНУ або його заступником у присутності начальника відділення (вихователя).

При звільненні засуджених з ДІЗО, карцеру, ПКТ (ОК) начальник медичної частини (черговий лікар) зобов'язаний провести їх огляд.

Із засуджених, які тримаються в ДІЗО, ПКТ виправних колоній мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, дільниць соціальної реабілітації та ДІЗО виправних центрів, відраховується повна вартість харчування, наданого їм за встановленими нормами.

Приймання їжі засудженими проводиться в камерах, а в робочий час - на виробничих об'єктах у спеціально відведених для цього місцях.

Особи, які навчаються у загальноосвітніх школах, професійно-технічних училищах і на курсах професійно-технічної підготовки, під час перебування у ДІЗО, карцерах, ПКТ (ОК) на заняття не виводяться. Їм надається можливість для самостійного навчання і консультацій з викладачами.

Медичний огляд і амбулаторне лікування засуджених, яких тримають у ПКТ (ОК), здійснюється у спеціально обладнаному приміщенні.

У разі переведення засуджених із ПКТ (ОК), ДІЗО та карцерів до закладів охорони здоров'я з причин, не пов'язаних з їх неправомірними діями, строк їх перебування у закладах охорони здоров'я зараховується у строк перебування у вказаних приміщеннях.

25.7. Засуджені, які порушують дисципліну, відмовляються від лікування і обстеження (у першу чергу з приводу хвороби, яка становить небезпеку для здоров'я інших осіб) у закладах охорони здоров'я місць позбавлення волі, несуть відповідальність у обсязі, визначеному Кримінально-виконавчим кодексом України. Разом з тим, зазначені засуджені не можуть бути переведені у ПКТ (ОК); у ДІЗО вони забезпечуються постільними речами, одержують харчування за нормами, встановленими законодавством, і мають право на прогулянку тривалістю до двох годин на день.

У разі відмови засуджених від проходження обстеження (медичних оглядів) та лікування, складається акт, засуджені виписуються з закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України, державних або комунальних закладів охорони здоров'я і переводяться за місцем тримання у випадках, якщо не викликають загрози для життя і здоров'я хворих, а також осіб, які їх оточують.

Начальники установ виконання покарань, їх заступники, начальники структурних підрозділів не менш одного разу на тиждень відвідують ДІЗО, карцери, ПКТ (ОК), перевіряють умови тримання в них засуджених, уживають заходів щодо усунення виявлених недоліків і задоволення обґрунтованих скарг засуджених, про що роблять відмітки у журналі обліку відвідувань ДІЗО, ПКТ, одиночних камер та карцеру адміністрацією установи (додаток 33).

25.8. За злісне порушення встановленого порядку відбування покарання, передбачене статтею 133 Кримінально-виконавчого кодексу України, постановою начальника установи або особи, яка виконує його обов'язки, на засудженого може бути накладено стягнення у вигляді дисциплінарного штрафу у сумі до двох мінімальних розмірів заробітної плати. Стягнена сума штрафу перераховується в доход держави.

XXVI. Особливості зміни умов тримання засуджених до позбавлення волі

26.1. Залежно від поведінки засудженого і ставлення до праці та навчання умови відбування покарання можуть змінюватися в межах однієї колонії або шляхом переведення до колонії іншого виду.

26.2. Зміна умов тримання в межах однієї колонії здійснюється за клопотанням начальника відділення постановою начальника колонії, погодженою із спостережною комісією.

Засуджені, які стають на шлях виправлення, можуть бути переведені з ЗПКТ у звичайні жилі приміщення колонії максимального рівня безпеки після фактичного відбуття не менше однієї четвертої призначеного судом строку покарання. Підставою для такого переведення є постанова про переведення засудженого з ПКТ колонії максимального рівня безпеки у звичайне жиле приміщення і тій самій колонії (додаток 34), підписана начальником установи.

У колоніях мінімального і середнього рівня безпеки засуджені, які стають на шлях виправлення, можуть бути переведені до дільниці соціальної реабілітації після фактичного відбуття частини строку покарання і з урахуванням тяжкості злочину, що визначено частиною першою статті 101 Кримінально-виконавчого кодексу України. Підставою для такого переведення є постанова про переведення засудженого з колонії мінімального (середнього) рівня безпеки до дільниці соціальної реабілітації цієї колонії (додаток 35), підписана начальником установи.

Не підлягають переведенню до дільниці соціальної реабілітації особи, визначені частиною другою статті 101 Кримінально-виконавчого кодексу України.

Засуджені, які злісно порушують режим відбування покарання, можуть бути переведені з дільниці соціальної реабілітації до дільниці ресоціалізації або дільниці посиленого контролю; з дільниці ресоціалізації до дільниці посиленого контролю. Засуджені, які під час перебування в дільниці карантину, діагностики і розподілу, виявили високий ступінь соціально-педагогічної занедбаності і наміри до продовження протиправної поведінки, по закінченні терміну тримання у цій дільниці переводяться до дільниці посиленого контролю. Підставою для таких переведень є постанова за формою згідно додатку 36, підписана начальником установи.

Засуджені можуть бути переведені із звичайного жилого приміщення колонії максимального рівня безпеки - в ЗПКТ цієї самої установи на підставі постанови про переведення засудженого, який злісно порушує режим відбування покарання, із звичайного жилого приміщення колонії максимального рівня безпеки до загального приміщення камерного типу цієї самої установи (додаток 37), підписаної начальником установи.

26.3. Зміна умов тримання засуджених шляхом їх переведення до виправних колоній іншого рівня безпеки здійснюється Апеляційною комісією ДПтС за поданням адміністрації виправної колонії, погодженим з начальником територіального органу управління ДПтС та спостережною комісією.

Засуджені, які злісно порушують режим відбування покарання, можуть бути переведені:

з колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання до колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання або повернуті до тих колоній, де вони раніше відбували покарання;

з колонії середнього рівня безпеки чи звичайного жилого приміщення колонії максимального рівня безпеки в ЗПКТ колонії або сектору максимального рівня безпеки на строк до 3 років.

Засуджений, який злісно порушує режим відбування покарання, може бути переведений з дільниці соціальної реабілітації до дільниці посиленого контролю, а з колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання повернутий до тієї колонії, де він раніше відбував покарання, за умови, якщо в нього раніше накладені стягнення не зняті або не погашені в установленому законом порядку.

До подання адміністрації виправної колонії, погодженого з начальником територіального органу управління ДПтС та спостережною комісією, в обов'язковому порядку долучаються матеріали відповідно до матеріалів, які надсилаються до Апеляційної комісії ДПтС для розгляду питання про переведення засуджених до установ інших областей (додаток 38).

26.4. Заміна умов тримання засуджених, які досягли вісімнадцятирічного віку, шляхом переведення із виховної колонії до виправної колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання здійснюється Апеляційною комісією ДПтС за рішенням педагогічної ради і поданням адміністрації виховної колонії, погодженим із службою у справах дітей.

З метою закріплення результатів виправлення, завершення загальноосвітнього або професійно-технічного навчання засуджені, які досягли вісімнадцятирічного віку, можуть бути залишені у виховній колонії до закінчення строку покарання, але не довше ніж до досягнення ними двадцяти двох років.

Залишення засуджених, які досягли вісімнадцятирічного віку, у виховній колонії проводиться за рішенням педагогічної ради постановою начальника колонії, погодженою із службою у справах дітей.

На засуджених, які досягли вісімнадцятирічного віку і залишені у виховній колонії, поширюються умови відбування покарання, норми харчування і матеріально-побутового забезпечення, установлені для неповнолітніх засуджених. Умови праці осіб, які досягли вісімнадцятирічного віку, установлюються відповідно до законодавства про працю.

26.5. Засуджені до довічного позбавлення волі, залежно від їх поведінки і ставлення до праці, у порядку, встановленому статтями 100, 151-1 Кримінально-виконавчого кодексу України, можуть бути переведені:

з ЗПКТ, в яких тримаються дві особи, до багатомісних ЗПКТ виправної колонії (сектору) максимального рівня безпеки - після відбуття у таких приміщеннях не менш як п'ятнадцяти років строку покарання;

з багатомісних ЗПКТ до звичайних приміщень виправної колонії максимального рівня безпеки - після фактичного відбуття у таких приміщеннях не менше як п'яти років строку покарання.

Зміна умов тримання засуджених до довічного позбавлення волі в межах однієї установи здійснюється за постановою начальника установи за формою згідно додатку 36.

У випадках, коли у виправній колонії (секторі) максимального рівня безпеки відсутні камери для тримання засуджених до довічного позбавлення волі по дві особи, і з моменту прибуття до установи засуджений тримався у багатомісному ЗПКТ, після відбуття у таких приміщеннях не менш як п'ятнадцяти років строку покарання начальник установи зобов'язаний винести постанову про можливість тримання засудженого у багатомісних ЗПКТ. З моменту винесення такої постанови здійснюється відлік строку для подальшого переведення засудженого до довічного позбавлення волі з багатомісних ЗПКТ до звичайних приміщень.

У разі, якщо у виправній колонії (секторі) максимального рівня безпеки відсутні звичайні жилі приміщення, переведення у такі приміщення іншої виправної колонії здійснюється Апеляційною комісією ДПтС за запитом регіональної комісії та поданням адміністрації виправної колонії.

До подання адміністрації виправної колонії про заміну умов тримання засуджених до довічного позбавлення волі, погодженого з начальником територіального органу управління ДПтС, долучаються матеріали відповідно до переліку матеріалів, які надсилаються до Апеляційної комісії ДПтС для розгляду питання про переведення засуджених до установ інших областей (додаток 38).

Засуджені до довічного позбавлення волі, які злісно порушують установлений порядок відбування покарання, за постановою начальника установи, погодженою зі спостережною комісією, можуть бути переведені із звичайних жилих приміщень до ЗПКТ.

Заміна умов тримання не застосовується до засуджених до довічного позбавлення волі, які хворіють на венеричні захворювання, активну форму туберкульозу та з психічними розладами.

26.6. У разі виникнення небезпеки життю і здоров'ю засудженого, до якого згідно із законом у зв'язку з його участю у кримінальному судочинстві прийнято рішення про застосування заходів безпеки, необхідності захисту його від розправи з боку інших засуджених або за заявою засудженого з проханням про забезпечення особистої безпеки, якщо він не допустив порушення режиму, а також ізоляції засудженого на час підготовки необхідних матеріалів на переведення його до іншої установи, дозволяється тримати його в окремій камері ПКТ (ОК), ДІЗО та карцері на загальних підставах до закінчення перевірки, усунення небезпеки, остаточного розв'язання конфлікту або отримання наряду на переведення, але не більше 90 діб. Підставою для такого тримання є постанова про поміщення засудженого в окрему камеру ДІЗО, ПКТ (ОК) на загальних підставах (додаток 39), підписана начальником установи.

Такі засуджені під час ізоляції на загальних підставах користуються всіма правами, передбаченими Кримінально-виконавчим кодексом України та цими Правилами.

XXVII. Матеріально-побутове забезпечення та медичне обслуговування засуджених

27.1. Для засуджених створюються необхідні житлово-побутові умови. У холодну пору року температура в жилих приміщеннях установ виконання покарань підтримується на рівні не нижче плюс 18 градусів за Цельсієм. Засуджені забезпечуються триразовим гарячим харчуванням, одягом встановленого зразка (у виправних центрах, виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільницях соціальної реабілітації засуджені можуть носити одяг цивільного зразка), натільною білизною та взуттям, а також постільними речами за встановленими нормами. Верхній одяг засуджених до довічного позбавлення волі відрізняється за кольором від одягу інших засуджених.

У разі відсутності в установі одягу встановленого зразка засудженому тимчасово дозволяється користуватися власним одягом темного кольору, придбаним у крамниці установи або отриманого від родичів.

Вартість речового майна утримується із заробітку засуджених. За бажанням засуджених вартість цього майна може повністю або частково оплачуватись з коштів, що перебувають на їх особових рахунках. У випадках відсутності коштів на особових рахунках засуджених для утримання вартості одягу і взуття у поточному місяці заборгованість за вказані предмети речового майна стягується в наступні місяці до повного її погашення. Після оплати вартості отриманого майна воно переходить у власність засуджених. Ремонт одягу та взуття засуджених проводиться в майстернях установ.

Засудженим неповнолітнім, інвалідам першої та другої груп, жінкам з вагітністю понад чотири місяці, непрацюючим жінкам, які мають дітей у будинках дитини при виправних колоніях, непрацюючим чоловікам віком понад шістдесят років і жінкам – понад п'ятдесят п'ять років (якщо вони не одержують пенсії), а також особам, звільненим від роботи через хворобу, у тому числі хворим на активну форму туберкульозу, харчування, одяг, взуття, білизна і комунально-побутові послуги надаються безоплатно.

Вартість харчування із заробітку засуджених вираховується щомісячно з дня перебування їх в установах виконання покарань.

В установах засудженим надаються платні послуги, у тому числі фотографування, прокат кіно- та відеофільмів, додаткові медичні послуги, ремонт годинників, електробритв та інший дрібний ремонт предметів і речей, які дозволені до використання, банно-пральні та інші послуги.

Засуджені, які тримаються в колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, виправних центрах, а також у дільницях соціальної реабілітації, харчування і речове майно придбавають за власні кошти. Комунально-побутові послуги оплачуються ними на загальних умовах за встановленими тарифами. Особам, які не працюють у зв'язку із захворюванням, а також з причин, від них не залежних (карантин, погодні умови і т. ін.), і не отримують за цей час заробітну плату, зазначені види забезпечення та обслуговування надаються за встановленими нормами за рахунок кошторису установи.

27.2. Засуджені жінки, які проживають за межами виправної колонії, та їхні діти віком до трьох років забезпечуються харчуванням, речовим майном за

нормами, установленними для вагітних жінок та матерів-годувальниць, які перебувають у будинку дитини при виправних колоніях.

Після закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами адміністрація виправної колонії влаштовує засуджених жінок, які проживають за межами колонії, на роботу на підприємстві виправної колонії або на контрагентських об'єктах.

Адміністрація виправної колонії сприяє засудженим жінкам у влаштуванні їх дітей у ясла. При потребі на період робочого дня матерів їх діти можуть перебувати в будинках дитини при виправних колоніях.

27.3. Порядок лікувально-профілактичної і санітарно-протиепідемічної роботи в місцях позбавлення волі визначається Основами законодавства України про охорону здоров'я та відповідними нормативно-правовими актами.

В установах виконання покарань здійснюється:

клінічне обстеження та нагляд за засудженими з метою оцінки стану здоров'я, при виявленні хвороб - застосування раціональної терапії та встановлення працездатності;

амбулаторне, стаціонарне і спеціалізоване лікування у закладах охорони здоров'я методами та засобами, що визначені нормативно-правовими актами Міністерства охорони здоров'я України.

Особи, які надходять до установ виконання покарань, підлягають обов'язковому медичному обстеженню. Результати обстеження, які містять дані психічного та соматичного стану, лабораторних аналізів, реєструються в медичних картках засуджених.

Порядок надання особам, які тримаються в установах виконання покарань, медичної допомоги, організації і проведення санітарного нагляду, використання державних і комунальних закладів охорони здоров'я і залучення з цією метою їхнього медичного персоналу визначається відповідним нормативно-правовим актом.

Засуджені мають право звертатися за лікарськими консультаціями та лікуванням до закладів охорони здоров'я, що надають платні медичні послуги. Оплата таких послуг і придбання необхідних ліків здійснюються засудженими або їх родичами за рахунок власних коштів. Консультації і лікування у таких випадках проводяться у медичних частинах за місцем відбування покарання під наглядом персоналу медичної частини. При необхідності їм надається невідкладна медична допомога у закладах охорони здоров'я.

Медична допомога засудженим до довічного позбавлення волі організовується і надається, як правило, безпосередньо в камері у присутності не менше трьох представників адміністрації. При необхідності невідкладного надання медичної допомоги такі засуджені переводяться до найближчого закладу охорони здоров'я.

Перевезення до закладу охорони здоров'я (із закладу охорони здоров'я) засудженого до довічного позбавлення волі здійснюється в спеціалізованому автомобілі з конвоєм кількістю не менше п'яти осіб, до складу якого обов'язково повинен входити кінолог зі службовим собакою. Перевезення жінок, засуджених до довічного позбавлення волі, здійснюється без залучення кінолога зі службовим собакою.

Засуджені, які відбувають покарання в дільницях соціальної реабілітації, за постановою начальника установи про направлення засудженого на лікування до медичної частини виправної колонії (додаток 40) проходять лікування у медичній частині виправної колонії, а засуджені, які відбувають покарання в колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, для проходження стаціонарного лікування за постановою начальника установи про направлення засудженого до лікарняного закладу ДПтС (додаток 41) направляються до закладу охорони здоров'я місць позбавлення волі.

Гроші, цінні речі та мобільні телефони здаються до бухгалтерії виправної колонії і видаються засудженим після проходження лікування.

27.4. В установах виконання покарань забезпечується виконання санітарно-гігієнічних та протиепідемічних правил. Особи, які прибули до установ виконання покарань, проходять комплексну санітарну обробку, що включає в себе для чоловіків, зокрема, стрижку волоссяних частин голови, підборіддя, бороди, вусів. Не менше одного разу в сім днів засудженим організовується миття в лазні з обов'язковою зміною натільної та постільної білизни, а за потреби стрижка волоссяних частин голови, підборіддя, бороди, вусів та дезінсекція одягу.

Дезінфекція водогінних мереж, приміщень для проживання, харчування та інших комунально-побутових та кухонно-складських приміщень проводиться у порядку та у строки, передбачені нормативними актами. Забезпечується чітка робота пральні, сушильні, перукарні, дезкамери та інших об'єктів комунально-побутового призначення.

У виправних колоніях максимального рівня безпеки, секторах середнього і максимального рівнів безпеки та дільницях посиленого контролю всім засудженим, які тримаються у камерах, надаються щоденні прогулянки тривалістю одна година, а тим, які працюють за межами приміщень, - такою самою тривалістю у неробочі дні.

Засуджені до довічного позбавлення, хворі на туберкульоз, забезпечуються щоденною прогулянкою тривалістю до двох годин.

Засудженим чоловікам забороняється мати бороду та вуса, дозволяється мати коротку зачіску.

27.5. У закладах охорони здоров'я місць позбавлення волі ізолювано від інших категорій засуджених тримаються засуджені до довічного позбавлення волі. Ці засуджені тримаються в спеціально виділених і обладнаних за камерним типом палатах. Ізолювано також тримаються неповнолітні.

Жінки тримаються окремо від чоловіків.

Якщо засуджені переводяться у заклад охорони здоров'я з ДІЗО, ПКТ (ОК), карцерів у зв'язку з членушкодженням або симуляцією хвороби, то час їхнього перебування у закладі охорони здоров'я в строк відбування дисциплінарного стягнення не зараховується.

У закладах охорони здоров'я місць позбавлення волі, які мають у своїй структурі психіатричні або інфекційні відділення (палати), установлюється режим, що забезпечує ізоляцію хворих, а також посилений нагляд за поведінкою усіх категорій засуджених.

27.6. До засуджених до позбавлення волі осіб, які мають хворобу, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб, та тих, які не пройшли повного курсу лікування і відмовляються від нього, адміністрацією колонії застосовуються призначені судом примусові заходи медичного характеру або примусове лікування.

Якщо під час відбування покарання буде встановлено, що засуджений має хворобу, яка становить небезпеку для здоров'я інших осіб, та відмовляється від лікування, адміністрація колонії вносить до суду подання про застосування до такої особи примусового лікування.

27.7. У виправних колоніях на правах лікувальних адміністрація передбачає у розпорядку дня години проведення лікування, виховних, культурно-масових, оздоровчо-спортивних та інших заходів. Організовує перевірки наявності засуджених у приміщеннях відділень або палатах.

У випадках, коли засуджений бажає використовувати аналоги медичних препаратів призначених для проходження курсу лікування, вони можуть бути отримані від родичів, з дозволу медичної частини колонії, в порядку, визначеному пунктом 10.1 Правил. Такі ліки зберігаються у медичних частинах, видача їх хворим на руки забороняється, за винятком лікарських засобів необхідних для підтримання життєдіяльності організму. Вживання ліків засудженими здійснюється в присутності медичного працівника.

Тривалі побачення надаються за нормами, установленими статтями 138-140, 143, 151 Кримінально-виконавчого кодексу України. Засудженим, хворим на активну форму туберкульозу, тривалі побачення надаються за умов відсутності виділення мікобактерій туберкульозу. Неповнолітні діти засуджених на тривалі побачення допускаються у разі відсутності медичних протипоказань у хворих.

Засуджені забезпечуються постільними речами, одягом, взуттям за сезоном, необхідним лікуванням, харчуванням за встановленими нормами за рахунок кошторису на утримання місць позбавлення волі.

На осіб, які хворі на активну форму туберкульозу, вимоги цих Правил повністю поширюються як на засуджених у закладах охорони здоров'я.

На засуджених, хворих на активну форму туберкульозу, які відмовляються від лікування, поширюються вимоги пункту 25.7 цих Правил.

27.8. Порядок тимчасового перебування і тримання засуджених у державних або комунальних закладах охорони здоров'я визначається відповідними нормативними актами.

XXVIII. Особливості тримання засуджених в арештних домах

28.1. Засуджені до арешту мають обов'язки і користуються правами, які встановлені законодавством України, з обмеженнями, що передбачені для цієї категорії засуджених, а також впливають з вироку суду та встановлені Кримінально-виконавчим кодексом України і цими Правилами для відбування покарання даного виду.

Засуджені відбувають увесь строк покарання в одному арештному домі.

Переведення засудженого з одного арештного дому до іншого допускається у разі його хвороби або для забезпечення його особистої безпеки, а також за інших виняткових обставин, що перешкоджають подальшому перебуванню засудженого в даному арештному домі.

Підставою для тримання осіб, засуджених до арешту, є тільки вирок суду, який набрав законної сили.

Засуджені забезпечуються жилою площею за нормами, установленими статтями 53, 115 Кримінально-виконавчого кодексу України, та тримаються в окремих камерах по 3-10 осіб в одній камері. Розміщення засуджених у камерах здійснюється із дотриманням вимог роздільного тримання.

Приміщення, де тримаються засуджені, радіофікуються. Час радіотрансляції визначається розпорядком дня установи.

Особи, засуджені до арешту, можуть залучатися лише до робіт з господарського обслуговування установи, а також поліпшення житлово-побутових умов засуджених або до допоміжних робіт із забезпечення установ продовольством без оплати їхньої праці, як правило, у порядку черговості і не більш як на дві години на день.

Засуджені спеціальним одягом не забезпечуються і відбувають увесь строк покарання у цивільному одязі.

Засуджені мають право:

витратити на місяць для придбання продуктів харчування і предметів першої потреби гроші в сумі до сімдесяти відсотків мінімального розміру заробітної плати;

мати побачення з адвокатом або іншим фахівцем у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи;

отримувати посилки (передачі), що містять предмети одягу за сезоном.

Порядок листування та направлення пропозицій, заяв і скарг здійснюється у порядку, встановленому пунктами 12.1, 13.1 Правил.

Засудженим до арешту дозвіл на телефонну розмову може бути наданий адміністрацією установи лише за виняткових обставин (смерть або тяжка хвороба близького родича, що загрожує життю хворого, стихійне лихо, що спричинило матеріальну шкоду засудженому або його сім'ї) і тільки з близькими родичами.

XXIX. Особливості тримання засуджених у виправних центрах

29.1. Засуджені, які відбувають покарання у виправних центрах, несуть обов'язки і користуються правами, які встановлені законодавством України, з обмеженнями, що передбачені для цієї категорії засуджених, а також впливають з вироку суду та встановлені Кримінально-виконавчим кодексом України і цими Правилами для відбування покарання даного виду.

Усім засудженим, які відбувають покарання у виправному центрі, видаються посвідчення за формою, згідно з додатком 42.

У кожному виправному центрі визначається межа установи, самовільне залишення якої засудженим заборонено.

Межа виправного центру встановлюється наказом начальника територіального органу управління ДПтС за погодженням з органами місцевого

самоврядування, з урахуванням особливостей установи та проходить по межі населеного пункту, але в радіусі не більше 5 кілометрів від території виправного центру.

Межа місця відбування покарання для засуджених, які проходять стаціонарне лікування або медичний огляд у закладах охорони здоров'я, встановлюється по території відповідного закладу охорони здоров'я.

Засуджені, після відбуття шести місяців строку покарання в установі, за умови, що вони не допускали порушення встановленого порядку відбування покарання у виді обмеження волі і мають сім'ї, з дозволу адміністрації установи можуть мешкати із своїми сім'ями в особистих будинках або приватних квартирах у межах населеного пункту за місцем дислокації установи.

У разі проживання із своїми сім'ями засуджені зобов'язані до чотирьох разів на тиждень, у встановлений розпорядком дня час, з'являтися до ЧПНУ або до начальника відділення для реєстрації у журналі реєстрації засуджених, яким надано право проживати із своїми сім'ями за межами установи (додаток 43). У разі необхідності, з дозволу ЧПНУ, їх перевірка може здійснюватись за місцем проживання.

Працевлаштування засуджених до обмеження волі за межами виправного центру можливо після фактичного перебування ними в установі не менше трьох місяців.

Огляди і обшуки приміщень, де проживають засуджені із сім'ями, провадяться лише за рішенням суду.

Порядок надання засудженим до обмеження волі дозволу на короточасний виїзд за межі виправного центру визначається наказом Міністерства юстиції України від 22 листопада 2011 року № 3361/5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 29 листопада 2011 року за № 1372/20110.

XXX. Особливості тримання засуджених у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, дільницях соціальної реабілітації та соціальної адаптації

30.1. Засуджені до позбавлення волі, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, дільницях соціальної реабілітації та соціальної адаптації, мають обов'язки і користуються правами, які встановлені законодавством України, що передбачені для цієї категорії засуджених, а також впливають з вироку суду та встановлені Кримінально-виконавчим кодексом України і цими Правилами.

Межі виправної колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільниці соціальної реабілітації встановлюються і проходять уздовж її огорожі, про які засудженим оголошується під розписку, що долучається до їх особових справ.

Після відбуття шести місяців покарання у виправній колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання або дільниці соціальної реабілітації, в разі відсутності порушень режиму відбування покарання, засуджені можуть проживати в межах населеного пункту, де розташована колонія, із своїми сім'ями.

Працевлаштування за межами установи засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільницях соціальної реабілітації, можливо після фактичного перебування ними у цій колонії (дільниці) не менше трьох місяців.

Засудженим, яким дозволено пересуватися без нагляду поза територією виправної колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільниці соціальної реабілітації у зв'язку з виконанням ними роботи або навчанням, та тим, які проживають із своїми сім'ями, видаються посвідчення зразка за формою згідно з додатком 42.

У разі проживання із своїми сім'ями засуджені зобов'язані щоденно, у встановлений розпорядком дня час, з'являтися до ЧПНУ або до начальника відділення для реєстрації у журналі реєстрації засуджених, яким надано право проживати із своїми сім'ями за межами установи (додаток 43). У разі необхідності, з дозволу ЧПНУ, їх перевірка може здійснюватись за місцем проживання.

Порядок надання засудженим, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання та дільницях соціальної реабілітації, дозволу на короткочасний виїзд за межі установи визначається наказом Міністерства юстиції України від 22 листопада 2011 року № 3361/5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 29 листопада 2011 року за № 1372/20110.

30.2. У дільниці соціальної адаптації тримаються засуджені, які правомірно себе поведуть і сумлінно ставляться до праці і яким до закінчення встановленого строку відбування покарання або до дати можливого застосування можливого умовно-дострокового звільнення від відбування покарання залишається не більше шести місяців.

Засуджені в дільниці соціальної адаптації проживають у межах колонії у спеціально обладнаних приміщеннях окремо від інших засуджених.

Приймання їжі, миття засуджених, відвідання бібліотеки, крамниці для придбання продуктів харчування та предметів першої потреби проводяться окремо від інших засуджених.

Приймання їжі та миття засуджених можуть організовуватися на території дільниці у приміщеннях, обладнаних згідно з установленими нормами.

Засуджені, які тримаються в дільниці соціальної адаптації, працевлаштовуються на окремих виробничих об'єктах колонії або за межами колонії на інших об'єктах з дотриманням вимог безпеки і постійного контролю.

XXXI. Особливості проживання засуджених жінок за межами виправної колонії

31.1. Адміністрація виправних колоній направляє засуджених жінок з вагітністю понад чотири місяці або жінок, які мають при собі дітей віком до трьох років, для відбування покарання у виправну колонію, при якій утворено будинок дитини.

Засудженим жінкам, звільненим від роботи у зв'язку з вагітністю і пологами, а також до досягнення дитиною трирічного віку, може надаватися

дозвіл на проживання за межами колонії, який оформляється постановою начальника колонії про надання засудженій жінці права проживання за межами установи (додаток 44) та узгоджується із спостережною комісією.

Засудженим жінкам, які проживають за межами виправної колонії, видаються посвідчення зразка за (додаток 42).

Засуджені жінки, які проживають за межами колонії, зі складу відділень не виключаються. З ними здійснюється повний розрахунок із заробітної плати, видаються на руки гроші, які є на особових рахунках, та особисті речі.

Питання про можливість застосування до засуджених жінок умовно-дострокового звільнення або заміни невідбутої частини покарання більш м'яким розглядаються адміністрацією колонії на загальних підставах.

Не пізніше як за три місяці до досягнення дитиною трирічного віку адміністрація колонії зобов'язана розглянути питання щодо можливості засудженої жінки до умовно-дострокового звільнення або розгляду клопотання про її помилування.

Засуджені жінки, які мешкають за межами колоній у період звільнення від роботи у зв'язку з вагітністю і пологами, а також до досягнення дитиною трирічного віку не менше одного разу на день, у встановлений час, з'являтися до ЧПНУ або чатового КПП для реєстрації у журналі реєстрації засуджених, яким надано право проживати із своїми сім'ями за межами установи (додаток 43).

XXXII. Особливості тримання засуджених у дільницях посиленого контролю

32.1. У дільниці посиленого контролю виправних колоній засуджені тримаються в умовах суворої ізоляції від інших засуджених, яка поєднується із застосуванням до них обмежень, передбачених режимом відбування покарання, а також заходів виховного впливу. У дільницях посиленого контролю виправних колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання та середнього рівня безпеки засуджені розміщуються у звичайних жилих приміщеннях, а в дільницях посиленого контролю виправних колоній максимального рівня безпеки - у ЗПКТ.

У виправних колоніях для тримання жінок дільниця посиленого контролю не створюється.

Засуджені, які тримаються у дільниці, не мають права виходу з жилих приміщень та ЗПКТ, за винятком виходу на роботу та проведення прогулянок у встановлений розпорядком дня час, а також у випадках надання їм побачень, медичного обстеження та стаціонарної медичної допомоги, відвідування кімнати виховної роботи.

Миття цих засуджених здійснюється за окремим графіком.

У дільницях посиленого контролю установлюється роздільне тримання засуджених осіб, які переведені з дільниць карантину, діагностики і розподілу, від засуджених осіб, які переведені з інших ізольованих дільниць.

XXXIII. Особливості тримання засуджених до довічного позбавлення волі

33.1. Відповідно до статті 150 Кримінально-виконавчого кодексу України чоловіки, засуджені до покарання у виді довічного позбавлення волі, відбувають

покарання у виправних колоніях максимального рівня безпеки та відповідних ізольованих секторах максимального рівня безпеки. Засуджені до довічного позбавлення волі тримаються окремо від інших засуджених та осіб, узятих під варту, в окремих камерах, у залежності від жилої площі, психологічної сумісності проживання за визначенням адміністрації установи. Особи, яким вироком суду призначено покарання у виді довічного позбавлення волі, забезпечуються одягом спеціального зразка. Переміщення таких осіб на території установи та за її межами (крім участі в судовому засіданні) в іншому одязі заборонено.

Особи, які відбувають покарання у виді довічного позбавлення волі, мають обов'язки і користуються правами людини та громадянина, за винятком обмежень, визначених законами України, Кримінально-виконавчим кодексом України для цієї категорії засуджених, а також установлених вироком суду. На засуджених до довічного позбавлення волі у повному обсязі поширюються основні права й обов'язки засуджених до позбавлення волі, що визначені Кримінально-виконавчим кодексом України, а також цими Правилами.

Порядок та умови тримання засуджених до довічного позбавлення волі жінок встановлюється як для осіб, які відбувають покарання у виправній колонії (секторі) середнього рівня безпеки, із забезпеченням ізоляції від інших категорій засуджених.

Самодіяльні організації серед засуджених до довічного позбавлення волі не створюються.

Для засуджених до довічного позбавлення волі, які не мають загальної середньої освіти, у виправних колоніях утворюються консультаційні пункти.

Після відбуття п'ятнадцяти років строку покарання засуджені до довічного позбавлення волі можуть брати участь у групових заходах освітнього, культурно-масового та фізкультурно-оздоровчого характеру у порядку, встановленому відповідними нормативно-правовими актами.

На засуджених до довічного позбавлення волі поширюються заходи заохочення, стягнення та порядок їх застосування, передбачені стаття 130, 132 Кримінально-виконавчого кодексу України і розділом XXV Правил.

Засуджені до довічного позбавлення волі у визначений розпорядком дня час можуть користуватися телевізорами, придбаними за рахунок родичів, за наявності можливості розміщення їх у камері.

Користуватися релігійною літературою та відправляти релігійні обряди засуджені до довічного позбавлення волі можуть тільки в межах камери у вільний час та якщо це не буде заважати іншим засудженим.

Засудженим, які з не залежних від них причин не працюють чи завантажені роботою лише частково, дозволяється придбавати продукти харчування і предмети першої потреби на гроші, одержані за переказами.

У необхідних випадках з метою захисту засудженого від можливих посягань на його життя з боку інших засуджених чи запобігання вчиненню ним нового злочину або за наявності медичного висновку за постановою начальника колонії його можуть тримати в одиночній камері.

З метою забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань та засуджених, попередження вчинення з їх боку злочинів засуджені до довічного позбавлення волі, у відповідності до затвердженого графіка, переводяться до

інших камер кожних два тижні з обов'язковим вологим прибиранням та дезінфекцією цих камер.

Чоловіків, засуджених до довічного позбавлення волі, розміщують у камерах з дотриманням вимог роздільного тримання, передбачених статтею 92 Кримінально-виконавчого кодексу України.

До осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, якщо вони чинять фізичний опір персоналу установи, виявляють буйство або здійснюють інші насильницькі дії, з метою запобігання заподіяння ними шкоди оточуючим або самим собі застосовуються фізична сила, спеціальні засоби, гамівна сорочка та зброя у порядку, передбаченому пунктами 20.1-20.5 цих Правил, відповідно до статті 106 Кримінально-виконавчого кодексу України.

При виведенні із камер або конвоюванні на території установи засуджених до довічного позбавлення волі, які схильні до втечі, захоплення заручників, нападу на адміністрацію, до них застосовуються наручники, з урахуванням фізичних вад та стану їх здоров'я. У разі конвоювання за межами установи до них застосовуються наручники. При застосуванні наручників руки засудженого тримає за спиною. Конвоювання засуджених здійснюється по одному в супроводі двох представників адміністрації та кінолога зі службовим собакою.

У разі виведення засуджених до довічного позбавлення волі жінок із камер та конвоювання на території установи наручники до них не застосовуються. У разі конвоювання за межами установи до них застосовуються наручники. Конвоювання цих засуджених здійснюється по одному в супроводі трьох представників адміністрації без залучення кінолога зі службовим собакою.

XXXIV. Відвідування установ виконання покарань

34.1. Відвідування установ виконання покарань – це проходження осіб до зони, що охороняється, з метою ознайомлення з умовами тримання та праці засуджених, проведення концертів, виступів, богослужінь тощо, спілкування (побачення) із засудженими, фото- і відеозйомки цих осіб, умов їх тримання, персоналу та об'єктів установ виконання покарань.

34.2. Без спеціального дозволу відвідувати установи виконання покарань для здійснення контролю мають право особи, визначені частиною першою статті 24 Кримінально-виконавчого кодексу України.

34.3. Для всебічного і об'єктивного висвітлення діяльності установ виконання покарань та отримання інтерв'ю у посадових осіб та засуджених на територію установ допускаються акредитовані представники засобів масової інформації.

Відвідування представниками засобів масової інформації засуджених здійснюється шляхом надання їм короткострокового побачення.

34.4. Організацію акредитації представників засобів масової інформації для відвідування установ виконання покарань та взаємодію з ними здійснює управління зовнішніх комунікацій ДПтС України.

Допуск акредитованих представників засобів масової інформації на територію установ виконання покарань здійснюють начальники цих установ, територіальних органів управління ДПтС України на підставі резолюції, наданої відповідною посадовою особою, паспорта та редакційного посвідчення або іншого документа, що засвідчує належність до засобу масової інформації.

34.5. Для акредитації представники засобів масової інформації подають, не пізніше ніж за п'ять робочих днів до запланованого відвідування, до управління зовнішніх комунікацій ДПтС України подання за наступною формою:

повне найменування засобу масової інформації, дата і номер реєстрації, місцезнаходження, номер телефону (факсу);

мета, дата та час відвідування установи виконання покарань;

прізвище, ім'я та по батькові представників засобу масової інформації, щодо якого вноситься подання, серія та номер паспорта, коли і ким виданий;

номер редакційного посвідчення або інших документів, що засвідчують належність до засобу масової інформації;

найменування установи виконання покарань, яку планується відвідати;

особа, з якою планується записати інтерв'ю (коментар) та орієнтовна тематика.

Подання, що не містить зазначеної інформації, не розглядається, про що у триденний строк з дати реєстрації подання письмово повідомляється засіб масової інформації.

34.6. Порядок акредитації та відвідування установ виконання покарань представниками зарубіжних засобів масової інформації, а також порядок роботи з ними визначається з урахуванням обмежень, встановлених законодавством.

34.7. За результатами розгляду подання протягом трьох робочих днів управління зовнішніх комунікацій ДПтС України акредитує або відмовляє у акредитації, про що повідомляє засіб масової інформації.

У разі необхідності за рішенням уповноваженої посадової особи встановлюються певні обмеження під час відвідування установи виконання покарань.

34.8. Відмова в акредитації та доступу на територію установ виконання покарань надається представникам засобів масової інформації у разі:

засуджений відмовляється від зустрічі або не бажає використовувати короткострокове побачення на її проведення;

слідчий або суд, які здійснюють кримінальне провадження, не дають письмового дозволу на зустріч із засудженим;

мета відвідування порушує права персоналу або осіб, взятих під варту, і засуджених, а також установлений законодавством режим тримання;

запровадження в установі особливого режиму або карантину, введення в районі розташування установи виконання покарань режиму надзвичайного чи воєнного стану.

34.9. Представники об'єднань громадян, релігійних та благодійних організацій, які на підставі статті 25 Кримінально-виконавчого кодексу України на постійній основі беруть участь у виправленні і ресоціалізації засуджених, проведенні соціально-виховної роботи можуть відвідувати установи виконання покарань за спрощеною процедурою.

Для цього зазначеним особам видається перепустка на певний період (місяць, квартал) та на цей період складається графік візитів, який затверджується начальником установи виконання покарань.

34.10. У випадках умисного порушення представникам засобів масової інформації, об'єднань громадян, релігійних та благодійних організацій вимог встановленого режиму тримання за рішенням адміністрації установи виконання покарань відвідування може бути припинено на будь-якій його стадії.

Директор Департаменту
взаємодії з органами влади

О.В. Зеркаль